יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 98 | Łódź, Czwartek, 26 kwietnia 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, י"א אייר תרצ"ד | № 98

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

ארלאזאראוו=מארד=פראצעס

דער ערשטער טאג פונ'ם עדות=פערהער

ירושלים, 25. (טעלעגראפיש דורך יט"א).

אלס ערשטער עדות פון היינטיגען טאג, איז אין ארלאזאראוו־פראצעס אויסגעהערט געווארען דער בירגערמייסטער פון תל־אביב דיזענהאף.

דער עדות דערצעהלט אז ער האט בעזוכט ארלאזאראוון, באלד נאכדעם ווי מען האט איהם געבראכט א דערשאסענעם אין שפיטאל.

— „זעה, וואס מען האט מיר געטון" — דאס זענען געווען די איינציגע און לעצטע ווערטער פון ארלאזאראוון.

די פלעגערין לאלא בלומענשטיין, וועלכע האט אפגעפיהרט דעם פערוואונדעטען פון ארט פון געשעהניש ביזן שפיטאל, ערקלערט, אז ארלאזאראוו האט קיין אייז ווארט נישט ארויסגערעדט.

אויך דער פאליציאנט זעליג קאמף, וועלכער האט איבערגעפיהרט דעם פערוואונדעטען אין שפיטאל גיט איבער, אז ארלאזאראוו האט נישט גערעדט וועגען דעם ווער עס האט אויף איהם געשאסען. ער האט בלויז געזאגט אז ער האט גרויסע שמערצען און ער קען נישט רעדען. ער האט דעם עדות איבערגעגעבען זיין פארטפעל מיט געלד.

אדוואקאט סאמועל נעהמט דעם עדות אויף א פערהער און וויל פון איהם זיך דערוויסען צי אין פארטפעל האט זיך געפינען א פאטאגראפיע פון א פרוי. דער עדות ערקלערט אז ער קען זיך נישט דערמאהנען.

אויך דער עדות, דער יודישער פאליציאנט אסטראווסקי האט אז אין פאליציאישען פראטאקאל רעדט זיך נישט וועגען קיין שום פרויען־פאטאגראפיע, וואס זאל זיך האבען געפינען אין פארטפעל.

דער רעגירונגס־פראקוראר מוסא־אלאמי שטעלט דעם עדות א ריהע פראגען, און דא שווימט צום ערשטען מאל ארויס דער ענין יודען אדער אראבער.

דער פראקוראר גיט אנ'אנדייטונג דערויף צי פרוי ארלאזאראוו האט אין די פאליציאישע פראטאקאלען דערמאהנט אמאל דאס ווארט אראבער.

דער עדות אסטראווסקי ערקלערט אז אין די פאליציאישע פראטאקאלען רעדט זיך נישט וועגען אראבער.

מאדיפיצירונג פונ'ם בעשולדיגונגס=אקט

ירושלים, 25. (טעלעגראפיש דורך יט"א).

מיר בעקומען נאך פאלגענדע אייבצעלהייטען וועגען דעם אנהויב פון דעם גרויסען פראצעס.

דער הויפט־בעשולדיגער פון דעם גאנצען פראצעס איז דער פראקוראר מיסטער טראסטער.

ער האט אין א צוויי שעה'דיגער רעדע אנאליזירט דעם אינהאלט פון דער בעשולדיגונג.

די סיבה פון מארד — האט מיסטער טראסטער געזאגט — איז די פאליטישער שטרייט, וועלכער עקזיסטירט צווישען די רעוויזיאניסטען און דער „הסתדרות".

דער פערטיידיגער סאמועל האט קאנסטאטירט די פארמולירונג פון בעשולדיגונגס־אקט, און געפאדערט איהם צו מאדיפיצירען.

דעם בעשולדיגטען סטאווסקי ווערט נישט פארגעווארפען דאס דירעקטע ערמארדען, נאר דאס צולייכטען מיט דעם לאמפעל,

וואס שייך דעם בעשולדיגטען אחימאיר, זענען אויך נישט פאראן קיין שום בעווייזן אז ער האט אנטיילגענומען אין דער בעראטונג וואו עס איז געפלאנט געווארען צו ערמארדען ארלאזאראווען.

דער פערטיידיגער פאדערט דעריבער אויך אין דער הינזיכט צו מאדיפיצירען דעם בעשולדיגונגס־אקט.

דאס געריכט בעשליסט צו מאדיפיצירען דעם טעקסט פון דעם בעשולדיגונגס־אקט, נאר אויף דעם אופן, אז אחי מאיר האט אין א רעדע וואס ער האט געהאלטען אין חיפה און אין ארטיקלען אין „חזית העם" גערופען צו טעראר־אקטען.

אין און ארום דעם געריכטס-בנין

ירושלים, 25. (טעלעגראפיש דורך יט"א).

ארום דער גאס, וואו עס קומט פאר דער פראצעס, זאמעלט זיך א גרויסער עולם, וועלכער זוכט זיך אריינצורייסען אין געריכטס־זאל.

פאליציאנטען דערלאזען אבער קיינעם נישט צום געריכטס־בנין.

אויך אין זאל, וואו דער פראצעס קומט פאר געפינט זיך א גרויסע אפטיילונג פון פאליציי. דער פראצעס קומט פאר אויפ'ן 2־טען שטאק.

אינטעריסט־קארטען האבען בעקומען בלויז 15 זשורנאליסטען און פופציג פערזאן פון פובליקום,— מייסטענס קרובים פון די בעשולדיגטע.

סטאווסקי, ראזענבלאט און אחי־מאיר זענען היינט געבראכט געווארען אין געריכט אין דעם תפיסה־קעסטעל וועלכעס מען רופט „די שווארצע מאריא".

ביים אויסשטייגען פון דעם קעסטעל זענען זיי בעגריסט געווארען דורך דעם עולם.

די בעשולדיגטע זענען גלאט ראזירט, פיין געקליידעט און מונטער. סטאווסקי האט זיך צוקושט מיט זיין מוטער, וועלכע געפינט זיך אין געריכטס־זאל.

די בעראטונג ביים הרב קוק

ירושלים, 25. (טעלעגראפיש דורך יט"א).

אויף דער בעראטונג ביי הרב קוק וואו עס איז בעשלאסען געווארען צו זאמלען א פאנד אויף צו פערטיידיגען די בעשולדיגטע אין ארלאזאראוו־מארד, האבען א חוץ רעוויזיאניסטען אויך אנטיילגענומען רבנים פון „מזרחי" און פון די אלגעמיינע ציוניסטען.

ניו-יארקער געריכט אנערקענט באיקאט פון דייטשע סחורות

אלס פאטריאטישען צוריקצושיקען בעשטעלטע סחורות

ניו־יארק (יט"א) די אמעריקאנער אימפארט־פירמע „יוטיליטי פראדאקטס קאמפעני" האט אנגעקלאגט דעם יודישען בוי־מאטעריאלען סוחר פון ברוקלין, יאנאס חיות, פאדערענדיג פון איהם שאדען־ערזאץ אין דער הויך פון 150 דאלאר דער פאר, וואס ער האט צוריקגעשיקט דער פירמע בעשטעלטע סחורות, ווייל עס האט זיך געהאנדעלט וועגען דייטשע אויסארבייטונגען. פארן געריכט האט חיות ערקלערט, אז בעת דער בעשטעלונג האט ער נישט געוואוסט, אז מען וועט איהם געבען דייטשע אויסארבייטונגען, וועלכע זייגע אפגעהמער, די בוי־אונטערנעהמער, ווילען נישט בענוצען. ער האט זיך דעריבער געזעהען געצוואונגען צוריקצושיקען דעם גאנצען טראנספארט, דער ריכטער פון מוניציפאל־געריכט, האראלד קאנסלער, האט חיות'ן געגעבען רעכט און צוריקגעוויזען די אנקלאגע פון דער פירמע.

ווער ווייסט סארא פיסער

מען קאן איהם דארט אונטערשטעלען?!

ווארשא, 25 (טעלעפאניש דורך יט"א)

דער פוילישער באקסער־פערבאנד האט בעשטימט דעם יודישען באקסער פון „גוויאזדא" ראטהאלץ, אז ער זאל רעפרעזענטירען פוילען אין באקס־מעטש געגען דייטשלאנד, וועלכער קומט פאר דעם 29. אפריל אין פויזען.

דער פעראיין „גוויאזדא" האט זיך געווענדעט מיט א בריף אין באקסער־פערבאנד, אז אלס אנ'ארבייטער־קלוב, און אלס א יודישער קלוב, קען ער נישט דערלויבען, אז זיינס א מיטגליד זאל אנטיילנעמען אין א פערמעסטונג, מיט א היטלערישער ספארט־רעפרעזענטאנץ.

אויספלוג פון פוילישע זשורנאליסטען קיין דייטשלאנד

אויפנאהמע ביים דייטשען געזאנדטען מאלטקע

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)

דער דייטשער געזאנדטער אין ווארשא, פאן מאלטקע מיט זיין פרוי, האבען היינט אויפגענומען מיט א פריהשטיק פוילישע זשורנאליסטען וועלכע פאהרען ארויס, אין דער צאהל פון 11 פערזאן, אויף דער איינלאדונג פון דער דייטשער רעגירונג קיין דייטשלאנד.

ארויספאהרען וועלען זיי דעם 28 ד.ח. אויף אנ'עראפלאן קיין בערלין, וואו זיי וועלען פערברענגען 4 טעג, און דערנאך וועלען זיי בעזוכען האמבורג, דיסעלדארף, פראנקפורט ביים מאין, שטוטגארט און מינכען.

דעם 8 מאי וועט זיך דער אויספלוג צוריקקעהרען קיין ווארשא.

פירשט שטארעמבערג

זאל ווערען עסטרייכישער וויצע=קאנצלער

ווין, 25 (ספ. טעל.)

לויט פריוואטע ידיעות פון ווינער ציימונגען, זאלען דער נאציאנאל־ראט און דער פערבאנדס־ראט צוזאמענגערופען ווערען אויפ'ן 30 מאי.

דער פירשט שטארעמבערג זאל נאך די וואך אריינטרעטען אין קאבינעט, אלס וויצע־קאנצלער.

דער ביז־איצטיגע וויצע־קאנצלער, מאיאר פעי זאל איבערנעמען דעם פארטפעל פון עפענטליכער זיכערקייט.

קאנפערענץ פון דייטשע בעלי-חובות

בערלין, 25 (ספ. טעל.)

די בערלינער דיפלאמאטישע קרייזען ווארטען אפ מיט גרויס שפאנונג די קאנפערענץ פון דייטשע בעלי־חובות, וואס הויבט זיך אן פרייטאג.

פראנצויזישער אויסערן-מיניס=טער בארטו איז אפגעפאהרען קיין פראג

קראקא, 25 (טעלעפאניש)

8 א זייגער אין אווענד האט דער מיניסטער בעק אויפגענומען אויף א מיטאג דעם פראנצויזישען אויסערן־מיניסטער, בארטו.

אינ'ם מיטאג האבען אנטייל גענומען דער מיניסטער לאראש, דער וואיעוואדע קוואשניעווסקי, דער קאבינעט־שעף ראשיא, ד"ר. דעמביצקי דער קראקאווער שטאט־פרעזידענט, ד"ר קאפליצקי א.א.

האלב 10 אין אווענד איז מיג. בארטו אפגעפאהרען קיין פראג.

אויפ'ן וועג ביז צו דער גרעניץ בעגלייט איהם דער אמבאסאדאר לאראש.

ריזיגע שרפות

צוליב די טריקענישען אין יוגאסלאוויען

בעלגראד, 25 (ספ. טעל.)

נעכטען האט א קאטאסטראפאלע שרפה פולשטענדיג חרוב געמאכט דאס שטעטעל קראליעוואץ אין צפון־מערב־יוגאסלאוויען.

377 בנינים זענען אוועק מיט'ן פייער.

צוליב די שטארקע היצען זענען אויך אויסגעבראכען שרפות אין אנדערע שטעט.

אין באניאלוקי זענען בעת א שרפה פערברענט געווארען 300,000 בוימער.

היינט — אפצייכנונגס=טאג

לטובת די פליטים פון דייטשלאנד

אלע יודען אין לאדז ערפילען זייער חוב און קויפען די אפצייכנונגען!

דימיסיע פון שפאנישן קאבינעט

פערשטארקטע שוץ-גרייטקייט אין גאנצן לאנד

פאריז, 25. (ספ. טעל.) פון מאדריד איז מען מודיע, אז דער פרעזידענט פון דער רעפובליק האט אנגענומען די דימיסיע פונ׳ם קאבינעט און אנגע־הויבן קאנסולטאציע־געשפרעכן מיט די אנפיהרער פון די פאליטישע גרופן.

לויט דער דערקלערונג פונ׳ם פרעמיער לערו וועט דער איצטיגער קאבינעט־קריזיס זיין א זעהר שווערער און א פערשלעפטער.

מאדריד, 25. (ספ. טעל.) אין גאנץ שפא־ניען איז פראקלאמירט געווארן דער צושטאנד פון פערשטארקטער שוץ־גרייטקייט.

א דייטש-טערקישער האנדעלס-אפמאך

בערלין, 25. (ספ. טעל.) אין אנקארא איז אונ־טערגעשריבן געווארן א צוגאב־האנדעלס־אפמאך צווישן דייטשלאנד און טערקיי.

דער דאזיגער אפמאך וועט צייטווייליג אריין אין קראפט פונ׳ם 1 מאי ה. י.

סאוויעט-רוסלאנד האט זיך אפגעזאגט פון אנ׳אויסלענ-דישער הלוואה

מאסקווע, 25. (ספ. טעל.) דאס ביורא פון צענטראלן אויספיהרונגס־קאמיטעט האט זיך אר־רויסגעזאגט געגען דער ראטיפיקאציע פונ׳ם אפמאך, וואס איז געשלאסן געווארן מכוח בעהמען אנ׳־אויסלענדישע הלוואה אין שוועדן, מחמת געוויסע אומגינסטיגע בעדינגונגען וואס זענען געשטעלט גע־ווארן דורך דער שוועדישער רעגירונג.

געשטארבן דער בעריהמטער קינסטלער לעאפאלד גאטליב

פאריז, 25. (ספ. טעל.) היינט ביינאכט איז דא פלוצים געשטארבן דער בעריהמטער פויליש־יודישער מאלער לעאפאלד גאטליב.

לעאפאלד גאטליב האט אנב אנטיילגענומען אין די לעגיאנען־קאמפן ביי דער ערשטער בריגאדע.

דייטשע לאנדווירטשאפטס-דעלעגאציע

איז ארויסגעפאהרען קיין פוילען

בערלין, 25. (ספ. טעל.) היינט, 10 אוהר אוונט איז ארויסגעפאהרען קיין ווארשא א דעלעגא־ציע פון דייטשע לאנדווירטען בראש פון דער דא־זיגער דעלעגאציע שטייט דער פיהרים־אנפיהרער ד"ר הישער א.א.

די דעלעגאציע זאל פערקניפען א קאנטאקט מיט די פארשטייער פון דער פוילישער לאנדווירטשאפט.

טראצקי וויל זיך בעזעצען

אויף אנ׳איינזאמען ענגלישען אינזעל

פאריז, 25. (ספ. טעל.) די פערזאן פון לעוו טראצקי הערט נאך אלץ נישט אויף צו אינטערעסירען די פאריזער זשורנאליסטען.

נעכטען איז אפילו אין בארביסאן פארגעקומען א בערויערנדע סצענע, ווען זשורנאליסטען האבען וועלענדיג זיך פאר יעדען פרייז איבערצייגען צי טראצקי געפינט זיך נאך אין בארביסאן, אויפ׳ס כוח געפרובט אריינצוקריכען אין דער ווילע וואו זיי האבען בלויז געטראפען צוויי מענער און איין פרוי.

טראצקי איז דארט נישט געווען.

זיי האבען אבער נישט געקענט ארויסכנישטע רען די ווילע, ווייל טראצקיס מיטארבייטער האבען אנגעריצט אויף זיי די הינט.

דער מיניסטער סארא האט דערקלערט אז טראצקי ווילט נאך אין פראנקרייך, ווארטענדיג אויף דער איינפאהר־וויזע קיין טערקיי.

פון לאנדאן ווידער איז אנגעקומען א ידיעה, אז זייט צוויי טעג געפינט זיך דארט טראצקיס א שליח, וועלכער בעמיהט זיך אויף א דערלויבעניש פון דער ענגלישער רעגירונג צו בעזעצען זיך פון טראצקין אויף איינעם פון די קליינע אינזעלעך אויפן קאנאל לאמאנש.

א גאנצע רייה וויכטיגע ענגלישע פערזענליכ־קייטען זאלען אינטערווענירען טראצקיס וועגען, ובפרט רעלענט דער שליח שטארק אויף דער אונטער־שטיצונג פון לאיד דזשארדזשן.

„נישט די נאצי-מאסע, נאר אדאלף היטלער

איז פעראנטווארטליך פאר דער איצטיגער רדיפות-פאליטיק געגען יודען אין דייטשלאנד"

לאנדאן, (י.ט.א.) אין א לענגערן אר־טיקעל וועגן אנטיסעמיטיזם אין דייטשלאנד שטעלט פעסט דער „מאנטשעסטער גארדיען". אז אין דייטשלאנד ווערט נישט בלויז געפיהרט א כסדר׳דיגע פערפאלגונג פון יודען מצד די „ברוינע העמדלעך", א פערפאלגונג, וואס נעמט אפט אן די פארמען פון אנ׳אמת׳ן פאגראם, ווי למשל אין גונצענהויזען (בייערן), נאר די „ברוינהעמדלדיגע" ווערען כסדר אויפגעהעצט און ערמונטערט דורך זייערע פיהרער, ביי קיין געלעגענהייט נישט צו פערגעסען, אז דער יוד מוז בעהאנדעלט ווערען ווי א פאריער. אין איצטיגען מאמענט, שרייבט „מאנטשעסטער גארדיען", ליגט די אחריות פאר דער דאזיגער רדיפות-פאליטיק נישט אזוי פיל אויף דער נאצי-מאסע ווי אויף די פיהרער גופא און אין ערשטער רייה אויף — אדאלף היטלער׳ן.

די צייטונג נאטירט א רייה פאקטען פון דער לעצטער פאזע פון די יודען-רדיפות אין דייטשלאנד און דרוקט איבער אנ׳אפיציעלע ווארנונג, וואס איז צירקולאריש צושיקט געווארן צו אלע ס. א.-אפטיילונגען און אין וועלכער די ס. א.-לייט בעקומען א שטרענגען אנזאג נישט צו בעווייזען זיך אין עפענטליכע פערוויילונגס-ערטער. דער עיקר טעאטערס און קינא׳ס, אין וועלכע עס טרע־טען אויף יודישע ארטיסטען אדער עס ווערען דעמאנסטרירט פילמען מיט יודישע אקטיארען.

אויף בעזוך צו טעלמאנ׳ען און טארגלער׳ן

דעלעגאטען פון מערב-אייראפעאישע מלוכות אין בערלין

בערלין, 25. (ספ. טעל.) „נאציאנאל־צייטונג" מעלדעט אז זייט א געוויסע צייט קומען אן קיין בערלין דעלעגאטען פון מערב־אייראפעאישע מלוכות, וועלכע אינפארמירען זיך וועגן די פערהעלטנישען וואס הערשען אין דייטשלאנד. און קודם כל וועגען דעם געזונד־צושטאנד פון די ארעסטירטע קאמוניסטי־שע אנפיהרער טארגלער און טעלמאן, וועלכע זיי בעמיהען זיך צו בעזוכען.

אין מאסגעבענדע קרייזען זאל מען האבען דער קלערט דאס זיי וועלען בעקומען די דערלויבעניש צו בעזוכען די קאמוניסטישע ארעסטאנטען אויב זיי וועלען צושטעלען א בעפולמעכטיגונג מצד די אפי־ציעלע פארשטייער פון זייערע מלוכות אין בערלין.

יודען אין ווייטען מזרח

א מיטטיילונג פון דער אפיציעלער יאפאנישער טעלעגראפען-אגענטור

מוקדען, (יט"א). די אפיציעלע יאפאנישע טע־לעגראפען־אגענטור טיילט מיט אז זייט עס האט זיך פערשטארקט די אנטיסעמיטישע נאצי־פראפאגאנדע האבען די יודען אין ווייטען מזרח אנגעהויבען אר־רויסוויזען א פריינדליכע שטעלונג לגבי יאפאן און בעזונדערס לגבי מאנדזשו־קא ,פיל יודען בער־ריכטעט די יאפאנישע טעלעגראפען־אגענטור, בער־טראכטען מאנדזשו־קא אלס א מין צווייטען א"י און מאכען בעמיהונגען צו גרינדען דא"ט א שטענ־דיגע עקזיסטענץ. די יודען האבען לעצטענס געגע־בען זעהר א שטארקען אנטייל אין דער זאמעל־אקציע לטובת די קרבנות פון דער קאטאסטראפאלער שרפה אין האקאדאטא.

דער פאנאמא-קאנאל

איז געשלאסען געווארען פאר שיף-פערקעהר

ניו־יארק, 25. (ספ. טעל.) אין שייכות מיט די פארקומענדע מאנעווערס פונ׳ם אמעריקאנישען קריגס־פלאט איז דער פאנאמא־קאנאל געשלאסען גע־ווארען פארן פערקעהר פון האנדעלס־שיפען.

ביים אריינגאנג אין קאנאל ווארטען 30 האנ־דעלס־שיפען און דער ענגלישער קרייצער „עקסע־טער" אויף דער דערעפענונג פון אדורכפאהר.

עס האנדעלט זיך קודם כל וועגען דעם אדורכ־שווימען דורכן קאנאל פון 111 אמעריקאנישע קריגס שיפען אין דער שנעלסטער צייט — מאקסימום אין משך פון 24 שעה.

יעדער יוד קויפט היינט

די אפצייכנונג

לטובת די פליטים פון דייטשלאנד

די נאצים אין סאאר-געביט

„זענען נאך נישט אין דער לאגע"...

זשענעווע. (יט"א) זשענעווער קארעס־פאנדענטען פון אמעריקאנישע און איטאליענישע צייטונגען האבען מיט עטליכע טעג צוריק בעזוכט דעם סאאר-געביט און דארט צוו. אנד. געהאט א געשפרעך מיט׳ן ארטיגען פיהרער פון דער „דייטשער פראנט", פיררא, ביי דער געלעגענהייט האבען איהם די צייטונגס-פארשטעהער אנגעפרעגט, צי נאך אנ׳עווענטועלער צוריקגלידערונג פון סאאר־געביט צום דייטשען רייך וועלען אפגעהיט ווערען די רעכט פון יודישען טייל פון דער בעפעלקערונג. פיררא האט דערויף געענטפערט, אז אין דער דא־זיגער פראגע איז ער נאך נישט אין דער לאגע צו געבען א בינדענדע תשובה.

פעלקער-ליגע-סעקרעטאר ביי מוסאליני׳ן

רוים, 25. (ספ. טעל). דער גענעראל־סעקרע־טאר פון דער פעלקער־ליגע, אווענאל, איז אויפגענו־מען געווארען דורכ׳ן שעף פון דער איטאליענישער רעגירונג, מוסאליני.

אנטי-קאטוילישער פערבאט אין מינכען

בערלין, 25. (ספ. טעל.) די מינכענער פאר־ליציי האט פערווערט דער קאטוילישער יוגענד צו טראגען מונדירען און אפצייכנונגען פון דער קאטוי־לישער יוגענד־ארגאניזאציע.

ראטעוועט אייער געזונד!!!

קראנקע אויף רופטורען (ברוך-קראנקהייטען)

ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען.

אויף אויסגעקרימטע רוקן-ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל-גארסעטן אויף ביינער-שווינד-זוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.

ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען. אויף זשילאסעם — גומי-זאקען לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס.

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע

Spec. Ortop. O. Petrykiewicz אוים לעמבערג

לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)

(פראנט פארטער), טעל. 177-09 נאהנט פון לאדזער פאבריקס-באהנהויף

בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג..

צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף

(אין זעגרוש אויף סלאוואצקא 2 № און № 4 אייגענע הייזער)

וויכטיג פאר דאמען

נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע־מאכט די עלטעסטע

היטען!

אויף גאנץ ניי און אויף נייע היטען צו געדענקט די אדרעס

3.50

Modystka „TOLA"
23 Żawadzka 23
II wejście parter

שייטלען

מיט פאריזער שרינד- און פערטיגע שייטל ווערען ערשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט ביי קערש, סקוועראווא 15

שלאסערייי-ארבייטען,

ווי אויך אויטאגענישע שווייסונגען, מעטאל-בעארבעטונגען, מא־שינען-טיילען

טיהרט אוים בילינ

J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13

אנאנסן

— איז —

פאלקסבלאט

האבזגרוים ערפאלג

40 40

מיטוואך (לג"ע), ד. 2-טן מאי ד. י. קומט פאר אין „פילהארמאניע"

א גראנדיעזער קאנצערט

געווידמעט דעם — 40-יעהריגען יובל

פון פערדינסטפולען דיריגענט

מ. דארגוזשאנסקי

מיט דער בעטייליגונג פון דעם בעריהמטען אבערקאנטאר פון האנאווער

ישראל אלטער

צוזאמען מיט דעם מענער-קינסטלער-כאר פון „הזמיר"

ווי אויך דער סינאגאגען-כאר

אונטער דער לייטונג פון בעל היובל פראפ. מ. דארגוזשאנסקי און פראפ. י. זאקס

ס׳זענען נויטיג פעהיגע

יונגעלייט

און פרייליינס מיט גוטע שטימען. זיך צו מעלדען יעדען טאג אין קאנצ-לאריע פון טעאטער „ראזמאיטאשטשי" פון 9 אווענד.

Dr. J. NEUMAN

כירורג און גינעקאלאג

(פריוואט-ארצט)

נעמט נישט מעהר אן אין דער רעטשניצע „Vita" נור אינדערהיים

פון 11.30 ביז 1 בייטאג און 7 ביז 8.30

זאכאדניא 57, טעל. 128-95

בעקאנטמאכונג.

די אלגעמיינע פערזאמלונג

פון מיטגלידער פון דער קאאפעראטיווער קליינ־הענדלער-באנק, לאדז, אגראדאווא 2, קומט פאר דאנערשטאג, דעם 10 מאי 1934, פינקטליך 5 נאכמיטאג אין ענגלישען זאל, אלעי 1-טער מאי 2.

טאג-ארדנונג:

1) דערעפנונג; 2) וואהלען פון א פרעזידיום; 3) דאס איבערלייענען דעם פראטאקאל פון דער פריהערדיגער אלגעמיינער פערזאמלונג; 4) בעריכטען: א) פון דער פערוואלטונג, ב) פונ׳ם ראט, ג) פונ׳ם פערבאנד פון די יו־דישע קאאפעראטיווע געזעלשאפטען אין פוילען; 5) דאס בעשטעטיגען דעם בילאנס פאר׳ן יאהר 1933; 6) פערטיילען דעם ריוח פאר׳ן יאהר 1933; 7) וואהלען פון 1 מיטגליד אין דער פערוואלטונג און 3 מיטגלי־דער אין אויפזיכטס-ראט אנשטאט די אויסגעלאסטע; 8) דאס אנ־נעהמען דעם בודזשעט פאר׳ן יאהר 1934; 9) ענדערן דעם פאראגראף 14 פון סטאטוט.

ראט און פערוואלטונג פון דער קאאפ. קליינהענדלער באנק אין לאדז, אגראדאווא 2.

בעמערקונג: פארשלאגען צו דער אלגעמיינער פערזאמלונג קענען ארײנגעטראגן ווערען צו דער פערוואלטונג ביז 7 טעג פאר דער פערזאמלונג.

Dr Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראז-קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אוו.

Dr. med. Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—11 מיטאג און פון 5—9 אוונט

זונטאג פון 10—1 בייטאג.

אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

לאדז
25 אפריל 1934

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז
25 אפריל 1934

ביז עס נישט צו שפעט

דעם נאציזם אין עסטרייך קען מען נישט אפשרייען

אין עסטרייך גרייטען זיך גזירות אויף יודען, וועלכע מען וועט שפעטער אויף קיין שום פאל נישט קענען זאגען, אז זיי זענען געקומען אומדערווארטעט.

אין עסטרייך האט מען צו טון מיט א קליקע פון צופעליגע, גרינגע ריעדעל־פיהרערס, וואס האבען ביז איצט געהאט גענוג דרייסטקייט אויף אפצוטון שווארצע מעשים ביי זיך אין דער היים בנוגע צו דיערע היימישע קאנקורענטען אדער שונאים, וואס זענען אבער נישט געווען אימשטאנד אויפצושטעלען זיך אנטקעגען דער אויסלענדישער וועלט. די דאזיגע קליקע ווייסט גאנץ גוט, אז דאס לאנד קען לעבען באר מיט'ן זכות פון פרעמדע בעשיצער באר אויפ'ן חשבון פון פרעמדע חסדים. יאהרענלאנג האט זיך דאס קליינע קריפעל־לאנד געהאלטען דערמיט, וואס די פראנצויזישע רעגירונג האט נישט געוואלט דערלאזען, אז דייטשלאנד זאל איינשלינגען די עסטרייכישע מדינה'לע און ווערען אזוי ארום נאך געפעהרליכער ווי עס איז היינט. די אויסלענדישע קאפיטאלען — און צווישען זיי זענען דא מסתמא גענוג מיליאנען פון יודישען געלד — האבען געהאדעוועט דאס קליינע לאנד, און באר אין דער אטמאספער פון אויסגעשפראכענעם פאראזיטיזם האבען דא געקאנט אויפקומען א בישטיגער בעאמטער ווי דאלפוס, א פרינץ שטארעמבערג, א מאיאר פיי און ווי נאך זיי הייסען דארטען. צוליב דעם פעראָרימטען חתן מיט'ן וואזשנעם יחוס־בריף, וואס שטאמט אויך פון דער אמאליגער מעכטיגער עסטרייכיש־אונגארישער מאנארכיע, האבען זיך געקריגט צווישען זיך דריי משפחות: דייטשלאנד, פראנקרייך און איטאליע.

די קליקע פון די ווינער העלדען איז אימשטאנד געווען צו מאכען געשעפטען גלייכצייטיג מיט עטליכע פון די בעשיצער. צוליב פראנקרייך האט מען זיך אפגעזאגט פון דעם „אנשלוס" מיט דייטשלאנד. צוליב איטאליע האט מען זיך אפגעזאגט פון פריינדשאפט מיט דער נאטירליכען שכן און פריינד, מיט דער טשעכא־סלאוואקיע. צוליב איטאליע און אונגארן, דעם אמאליגען קרוב, האט מען אין בלוט דערטרונקען די שטארקע עסטרייכישע ארבייטער־בעוועגונג. דערווייל האבען זיך די בעלי־הבתים אלץ געקענט האלטען איבער'ן וואסער. די גלויבען נאך היינט, אז זייער פאזיציע איז אייזענשטארק. אבער ערגעץ אין דעם אונטערבעוואוסטזיין זאגט זיי א שטימע, וואס זאגט זיי אן פריהער אדער שפעטער א מפלה. איז מען איצט צו געטרעטען צום איבערבויען די מלוכה־יסודות. פון דעם איטאליענישען פאשיזם האט מען גענומען דעם געדאנק פון א קארפאראטיווער מלוכה. דאס הייסט: נישט קיין פארלאמענט דארף מען האבען, נאר א פערטרעטונג פון פראפעסיעס, פון יוניאנס, קערפערשאפטען, רעליגיעס א. אז. וו. דאס איז נישט גענוג: דער איטאליענישער פאשיזם איז נישט אנטיסעמיטיש, און איטאליע זענען דאך אזוי גוט ווי נישטא קיין יודען. קען מען די סחורה בעהמען ביים דייטשען נאציזם. און פיהרט מען איין אין עסטרייך נאציסטישע יודען־פאליטיק שלאגט מען צוויי האזען מיט איין מאל: מען ראבעוועט אויס די יודישע בעפעלקערונג, מען פערניכטעט די יודישע פרייע פראפעסיעס — און דערמיט אליין שפייזט מען אויס די האנד צו די בלוטיגסטע שונאים פון דער הערשענדער קליקע, צו די עסטרייכישע נאציס. פערניכטעט מען די בירגערליכע און פאליטישע רעכט פון די עסטרייכישע יודען האט מען אונטערגעהאקט די פליגלען דער פראפאגאנדע פון די עסטרייכישע נאציס. עס איז דאך אזוי קלאר: צו וואס דארף מען האבען ביי זיך די דייטשען מיט זייער יודען־מערדעריי, ווען מיר קענען עס אליין טון און גאר נישט ערגער ווי אין דייטשלאנד.

אלע ידיעות, וואס קומען אן פאר די לעצטע וואכען פון עסטרייך, זאגען, אז דער שטילער, אבער גוט ארגאניזירטער פאגראם אויף דער יודישער בעפעלקערונג גייט דארט אן סיסטעמאטיש. עס איז אזוי ווייט געקומען, אז די טעג איז אין וויען אפגעהאלטען געווארען א פערזאמלונג פון אלערליי יודישע פארטיי־פארשטעהער און קערפערשאפטען און ס'איז אנגענומען געווארען אזא רעזאלוציע:

„מיר יודען וועלען מיט פרייד מיטארבייטען מיט דער מאכט פאר דעם וואוילזיין פון לאנד, אבער מיט איין בעדינג — גלייכע רעכט פאר אלע יודען אהן אונטערשייד און וועלכע נישט איז אויסנאהמען, מיר יודען קענען נישט אונטערשיידען צווישען „ווערטפולע" און נישט ווערטפולע יודען. יעדער יוד, וואס דערפילט זיין פליכט פאר דאס לאנד מוז אויך קריגען גלייכע רעכט".

די ווערטער, געזעדט מיט א האלבען מויל, אהן צו פיל ווירדע און אהן צו פיל זעלבסטבעוואוסטזיין, מאכען דעם איינדרוק, אז די יודישע עפענטליכע מיינונג איז איינגאנצען פערווירט, ווייסט נישט צו וועמען זיך צו ווענדען און געגען וואס זי האט צו פראטעסטירען. די ווינער יודען זאגען, בעטען, שרייען אויס, אז זיי זענען גרייט „מיט פרייד מיטארבייטען מיט דער מאכט פאר דעם וואוילזיין פון לאנד"... וויפיל שפאט און געלעכטער האבען די דאזיגע ווערטער געמוזט ארויסרופען ביי דער קליקע, וואס האט זיך פערמאסטען איצט צו פערניכטען די רעכט פון דער יודישער בעפעלקערונג אין עסטרייך.

* * *

יענע טיילען פון דער יודישער געזעלשאפט וועלכע בעגרייפען שוין היינט, אז אין דעם היטלעריזם האבען מיר צו טון מיט א שונא אויף טויט און לעבען און אז אלע כוחות מוזען מאביליזירט ווערען פאר אונזער פערטיידיגונג, זיי וועלען אויך פערשטיין פאר וואס מיר טארען נישט ווארטען ביז דער פאגראם אין עסטרייך וועט לעגאליזירט ווערען. דער פשוט'ער אינסטינקט פון זעלבסטדערהאלטונג דארף אונז נישט לאזען צו רוה. וועט מען אין עסטרייך אוועקרויבען די עלעמענטארע רעכט, וועט פאר אונז קיין חילוק נישט זיין, צי היטלער איז דער באלעבאס איבער וויען אדער דאלפוס. ווייל דאס וועט סיי ווי סיי הייסען, אז היטלער האט מנצח געווען. דאס וועט אויך הייסען, אז טשעכא־סלאוואקיע, ארומגעריגעלט פון דייטשלאנד, עסטרייך, אונגארן און איטאליע, האט אויך צו זיין א זיכערער ארט. יודישע רעכטלאזיגקייט אין וויען וועט זיין אן אנזאג פאר דעם גאנצען באלקאן. א מיליאן יודען לעבט אין א שרעקליכער געפאהר אין רומעניע נאך אידער דער נאציזם האט גענומען מארשירען דרויסען פון די גרענעצען פון דייטשלאנד. וויזשע וועט אויסזעהען די לאגע אין רומעניע נאך דעם ווי וויען וועט ווערען דער צווייטער נאצי־צענטער אין איראפע?

דעם נאציזם אין עסטרייך קען מען נישט אפשרייען. מען דארף איהם אקטיוו בעקעמפען. אויב די יודישע פערטיידיגונג האט געקענט דערלאנגען קלעפ דער גרויסער דייטשער מלוכה און צוהעלפען צו איהר ווירטשאפטליכען חורבן, מוז מען גלויבען, אז עס וועלען זיך געפינען די נויטיגע מיטלען אויך געגען דעם קליינעם, פערקריפעלטען עסטרייך. דערווייל איז נאך די דאלפוס־רעגירונג אפהענגיג איינגאנצען פונ'ם אויסלאנד. דאס עסטרייכישע פראבלעם, געזעהען מיט יודישע אויגען, מוז ארויף אויפ'ן סדר היום פון דער יודישער פאליטיק תיכף ומיד. ביז עס איז נישט צו שפעט געווארען...

ה. ג.

כינע - בלויז פאר יאפאן

דער טומעל ארום דער סענסאציאנעלער יאפאנישער ערקלערונג

א געוואלדיגען רושם אין דער גאנצער פאליטישער וועלט האט געמאכט די דעקלאראציע וואס איז ארויסגעלאזט געווארען דורך דעם יאפאנישען אויסערן־מיניסטעריום. אין דער דאזיגער דעקלאראציע האט די יאפאנישע רעגירונג ערקלערט נישט מעהר און נישט ווייניגער, אז די איינציגע מלוכה, וועלכע האט רעכט צו זאגען עפעס וועגען די ענינים פון כינע, איז יאפאן, אז אין דער צוקונפט וועט בלויז יאפאן האבען די דעה אין די ענינים פון ווייטען מזרח און פון כינע און זי וועט נישט דערלאזען קיין שום אריינמישונג פון די אנדערע מלוכות אין די פראגען, נישט פון אמעריקע נישט פון די איראפעאישע לענדער.

עס איז לייכט זיך פארצושטעלען דעם רושם וואס אזא ערקלערונג האט געמאכט אין די פעראייניגטע שטאטען און אין די איראפעאישע מלוכות, וועלכע האבען גרויסע אינטערעסען אין כינע. דער לאזונג, וועלכען עס רוקט ארויס יאפאן, איז ריכטיג אנגערופען געווארען דורך איין פאליטיקער, אז דאס איז א לאזונג נישט „אזיען פאר די אזיאטען", נאר „כינע פאר יאפאן".

די מלוכות האבען נאך קיין אפיציעלע שטעלונג נישט אנגענומען צו דער ערקלערונג פון יאפאן, עס ווערט צוגעגרייט אין דער שטילקייט פון די קאבינעטען אנ'ארויסטריט, מעגליך א קאלעקטיווער. אין קאן זעהען געשטעלט צו גרויסע אינטערעסען, אז די איראפעאישע מלוכות און אמעריקע זאלען קענען טאלערירענד אריבערגיין צו דער טאג־ארדנונג איבער דעם ענין.

די יאפאנער גופא ווייזען אין דעם פאל, ווי אין פיל אנדערע, ארויס אמת אזיאטישע ליסטיגקייט, זיי מאכען אנ'אנשטעל ווי אייגענטליך וואלט גארנישט פאסירט און זיי זענען פערוואונדערט פון רעש, וואס טוט זיך אין דער וועלט צוליב דער דערמאנטער דעקלאראציע.

אזוי א שטייגער האט דער פארשטייער פון יאפאנישען אויסערן־מיניסטעריום אויפגענומען א מיטארבייטער פון „דיילי מייל" און האט פאר איהם ערקלערט אט וואס:

אין יאפאן איז מען שטארק פערוואונדערט, וואס די בעקאנטע דעקלאראציע האט ארויסגערופען אזעלכע פראטעסטען. איבריגענס האט ער געזאגט, וועלען די פראטעסטען גארנישט העלפען און יאפאן וועט נישט אין דער מינדעסטער מאס ענדערען איהר פאליטיק.

מיר זענען פאר שלום, האט דער יאפאנער ערקלערט און מיר וועלען זיך אריינמישען בלויז דאן, ווען א דריטע מלוכה וועט פרובען שטערען אונזערע אינטערעסען. די אנערקענונג פון מאנדזשוריען פון וועמען עס זאל נישט זיין, ערווארטען מיר נישט און מיר נויטיגען זיך נישט דערין.

די מלוכות, האט ווייטער געזאגט דער יאפאנער, מוזען פערשטעהן, אז יאפאן איז די איינציגע מדינה, וועלכע איז פעהיג אויפצוהאלטען דעם שלום אין כינע. דאס צושטעלען כינע געלד אדער טעכנישע מכשירים קאן אונז בעדראהען און דעריבער וועלען מיר דאס פון קיינעם נישט דערלאזען.

אויף דער פראגע פון קארעספאנדענט, ווי אזוי בעציהט זיך די יאפאנישע רעגירונג צו דער ליפערונג פון עראפלאנען און געוועהר פאר כינע, האט דער יאפאנער ערקלערט:

מיר אונטערשיידען אין דעם פאל, א שטייגער, די סאוויעטען און די פעראייניגטע שטאטען.

אין סאוויעטען־פערבאנד איז דער גאנצער האנדעל קאנצענטרירט אין די הענד פון דער מלוכה. דערפאר קאנען מיר ווירקען דירעקט אויף דער מלוכה. אין די פעראייניגטע שטאטען איז די זאך אנדערש, דארט געפינט זיך דער האנדעל אין פריוואטע הענד. מיר האלטען פאר נויטיג אויפמערקזאם צו מאכען אלע רעגירונגען אויף די האנדלונגען, וועלכע דראהען דעם שלום.

מיט סאוויעט־רוסלאנד זענען מיר נישט גענויגט צו שליסען א נישט־אגרעסיע־אפמאך, ווי דאס איז אונז שוין עטליכע מאל פארגעלייגט געווארען פון מאסקווע. יאפאן לייגט דאגעגען פאר צו שאפען א געמיינזאמע קאמיסיע פון די סאוויעטען, פון מאנדזשוקא און פון יאפאן אויף צו רעגולירען די געגענזייטיגע שטרייטען אויף דער גרעניץ. אבער די סאוויעטען האבען קאנצענטרירט אויף דער גרעניץ פון מאנדזשוריען א גרויסע ארמעי פון העכער הונדערט טויזענד מאן, עטליכע הונדערט עראפלאנען און אונטערוואסער־שיפען. דאס איז אנ'אמת'ע דראהונג.

אין זעלביגען זין זאגען זיך ארויס אויך אלע אנדערע יאפאנישע דיפלאמאטען. זיי טענה'ן, אז קאמפעטענט אין די פראגען פון כינע איז בלויז יאפאן.

דאס „דריטע רייך פון ווייטען מזרח" האט ווידער געווארפען אין דער וועלט אריין א ברעננדיגע אונטערצינדונגס־פאקעל.

בערלין - די ברוינע שטאט

אלץ איז מונדירט, די פראפאגאנדע איז ווי פאר קינדער

דער קארעספאנדענט פון „פטי פאריזיען", האט בעזוכט בערלין און איז געווארען עדות פון ברוינעם טאן, וועלכען עס טראגט די הויפט־שטאט פון דייטשלאנד. פערשטייען דארף מען דאס אין בוכשטעבליכען זין: אלע טראגען די היטלעריסטישע פארם, א חוץ זקנים און זויג־קינדער.

אויב די אפיציעלע ארמעע די רייכסוועהר בעווייזט זיך ווייניג איבער די גאסען, זענען אבער די שטורמלייט אומעטום פול. די מיליץ (זעהילפס־פאליציי) האט פערביטען איהרע פריהערדיגע קאקי־פארם אויף ברוינעם קאליר. די גאסען זענען פול מיט איהרע שווערע שטיוועל.

אין די מיניסטעריומס און אין די פערשידענע אנשטאלטען טראגען די בעאמטע דעם ברוינעם קאליר, דאס זעלבע די סטודענטען. אפילו גימנאזיסטען בילדען אפטיילונגען פון פיהרער, און דאס גיט אויך זיי די מעגליכקייט צו פאראדירען אין די מונדירען פון ברוינעם קאליר. די אמאליגע קארפאראנטען־היטלעך זענען פערשוואונדען: אלץ איז בעדעקט מיט'ן זעלביגען קאליר.

אפט קאן מען זעהן אין די גאסען שילער פון די אוויאציאנס־שולען מיט דעם צייכען פון אוויאציע אויף די ארבעל: אויסגעשפרייטע פליגעל. ווייזט אויס, די מאכט בעמיהט זיך, אז די צאהל פון די קומענדיגע פילאטען זאל זיך נישט זעהר ווארפען אין די אויגען. דער אוויאציע־צייכען איז קוים צו בעמערקען צווישען די אנדערע בליצענדיגע צייכענס, עפאלעטען, קנעפ אד"גל.

מענשען אין מונדירען, סאלדאטען, שטורמיסטען, בעאמטע, מיטגלידער פון פאליטישע ארגאניזאציעס, אוויאטארען, אלץ איז געקליידט אין מונדירען, גאנץ בערלין זעהט אויס, ווי א שטאט, אין וועלכער עס געפינט זיך זעהר א גרויסער מיליטערישער גארניזאן, אדער ווי א מיליטערישער פונקט, וואס ליגט נישט ווייט פון דער גרעניץ.

אויף די עקען פון די גאסען שטייען אויסגעשטעלט וואנדערענדיגע הענדלער און פערקויפען עפעס ביכלעך מיט טאבעלען. איהר גייט צו נעהנטער, דאס זענען ספעציעלע בראשורען, אין וועלכע עס ווערט אויפגעקלערט, וואס עס בעדייטען די אונצעהליגע צייכענס און עפאלעטען: יעדער עכטער דייטש דארף קאנען זיך אריענטירען אין די צייכענס.

אהן פארמען שפאצירען ארום אין שטאט בלויז די גוים. ארבייטסלאזע, וועלכע מען טרייבט צונויף אויף עפענטליכע ארבייטען. אבער אויך וועגען זיי זארגט די מאכט: ווען אלע סאלדאטען פון א־בייטס־פראנט וועלען בעקומען אבליגאטארישע מונדירען, וועט מען קאנען זאגען אהן קיין שום גוזמא, אז גאנץ דייטשלאנד אויסער קינדער אין די וויגען און אלטע זקנים גייט אנגעטאן אין מונדירען אין דער היטלעריסטישער פארם.

אינטערעסאנט איז די פאלגענדע בעאבאכטונג פון קארעספאנדענט, וועלכער איז אמאל געווען אין מאסקווע.

די גאס אין דייטשלאנד הויבט אן ווערען ענליך צו דער סאוויעטישער. פלאקאטען איבער דער ברייט פון דער גאס שרייען ארויס לאזונגען, אויף וועלכע עס האלט זיך דער היטלעריסטישער רעזשים. דאס בעצירען די גאסען מיט פאהנען איז געווארען א כראנישע ערשיינונג: דאס קומט פאר נישט ווייניגער ווי דריי מאל אין חודש, צוליב די סאמע פערשידענע סיבות. אויף די פלעצער שטייען ריזיגע באמבעס, וואס זענען אריינגעשטעקט אין דער ערד. די באמבעס דארפען יעדע מינוט דערמאהנען די פרידליכע „וועהרלאזע" דייטשע בעפעלקערונג, אז זי איז איינגאנצען נישט בעוואפענט, אז די געפאהרען פון לופט־קריג מצד די שכנים וועלכע זענען בעוואפענט פון קאפ ביז די פיס, זענען געוואלדיג. אויף בעזונדערע אפישען איז אויסגעמאלט אנ'אנפאל פון פיינדליכע עראפלאנען: אזעלכע עראפלאנען איז פארהאן אזוי פיל, אז זיי בעדעקען דעם גאנצען דייטשען הימעל.

בכלל בענוצט זיך דאס פראפאגאנדע־מיניסטעריום מיט בלויז שרייענדיגע מיטלען און פארבען, פונקט ווי עס וואלט געהאט צו טון מיט קינדער, אויף וועלכע עס ווירקט בלויז דאס בונטע און שרייענדיגע. איבער די גאסען פאהרען פארמעליך אויטאמאבילען, און אויף די דעכער פון די אויטאס זענען אויסגעשטעלט הילכערס: פון די הילכערס האלט זיך אין איין אייז דערטראגען רעדעס פון „פיהרער", דינגע בעליבטע ווערטלעך, מען הערט שפילען מארשען א. ד. ג. וואו דער דייטש זאל זיך נישט געפינען, אומעטום פערפאלגט איהם אהן אויפהער אויף שריט און טריט די אריינדרינגענדיגע פראפאגאנדע, זי דרינגט אריין אין זיין מארך...

אין דעם געצייכענטען פייזאזש ברענגט אריין א קאמישען טאן די רוימישע בעגריסונג, וועלכע איז געווארען פערפליכטענד אין דייטשלאנד.

דעפוטאטעי־יודען אין ארגענטינער פארלאמענט

בוענאס איירעס, (יט"א). אין די צאגבע־וואהלען צו דער ארגענטינער געזעצגעבערישער קאמער זענען דורכגעגאנגען צוויי דעפוטאטען־יודען: דר. גאטפריד, געוועהלט אויף דער ליסטע פון די פראגרעסיווע דעמאקראטען אין דער פראווינץ סאנטא פע, און א. מאשקאוויטש, פון דער סאציאליסטישער ליסטע אין דער פראווינץ קארדאבא, פון פריהער זיצען אין דער דעפוטאטען־קאמער די ברידער עבריקא און אדאלפא דיקמאן, ביידע סאציאליסטען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 26 אפריל — י״א אייר תרצ״ד

זון־אויפגאנג 4.18
זון־אונטערגאנג 6.50

לאדזער יודישע פרוי שטארבט אין וויען

זי לאזט א צוואה, אז איהר טויטער קערפער זאל פערברענט ווערען און די אש זאל בעגראבען ווערען אויפ'ן יודישען בית־עולם אין לאדז

ראבינאט ערלויבט נישט די אש צו בעגראבען

אין ווינען איז פאריגע וואך געשטארבען די יודישע פרוי פראטער, די פערשטארבענע איז א לאדזערין און איז געווען א טאכטער פון מארקוס זילבערשטיין. פארן טויט האט פרוי פראטער אנגעשריבען א צוואה אז איהר טויטער קערפער זאל מען פערברענען אין קרעמאטאריום און די אש זאל מען ברענגען קיין לאדז און בעגראבען אויפ'ן יודישען בית עולם אין לאדז.

די פאמיליע פון דער פערשטארבענער איז נאכגעקומען די צוואה און דער טויטער קערפער פון פרוי פראטער איז פערברענט געווארען אין ווינער קרעמאטאריום. היינטיגע וואך האט זיך די פאמיליע זילבערשטיין געווענדעט צו דער יודישער קהלה וועגען בעשטימען א קרקע פאר דער אש פון פרוי פראטער, וועלכע וועט געברענגט ווערען פון ווינען קיין לאדז.

די קהלה האט זיך אבער אפגעזאגט צו געבען א קרקע ביז וועלען דעם ענין וועט נישט דיין [illegible] בעשלוס פון ראבינאט.

נעכטען אין אוונט איז פארגעקומען א פלענאר־זיצונג פון ראבינאט אויף וועלכער דער ענין איז אלזייטיג בעטראכט געווארען. ס'איז אנגענומען געווארען אן איינשטימיגער בעשלוס, אז מ'זאל נישט ערלויבען צוליב רעליגיעזע טעמים די אש פון פרוי פראטער צו בעגראבען אויפ'ן יודישען בית־עולם אין לאדז.

וואהל־קאלענדאר

צו די וואהלען פון דער האנדווערקער־קאמער

(א) אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס דעם 8. יולי קומען פאר די וואהלען צו דער האנדווערקער־קאמער, האט די קאמער בעקומען א גענויע רעגולאמין פון די דאזיגע וואהלען.

דער רעגולאמין זעהט פאר, אז 85 טעג פאר די וואהלען מוז דער אינדוסטריע־אמט ביים מאגיסטראט פערטיג מאכען א גענויע רשימה פון די האנדווערקער, וועלכע בעזיצען האנדווערקער ־ קארטעס.

70 טעג פאר די וואהלען ווער'ען שוין פערעפענטליכט די וואהל־קרייזען און די מאנדאטען פון די קרייזען.

62 טעג פאר די וואהלען וועט דער וואהל־קאמיסיע פערעפענטליכען די צאהל וואהל־קרייזען. דאס זיץ־ארט פון דער הויפט־וואהל־קאמיסיע.

אין דעמזעלבען טערמין וועלען אכט פון די גרעסטע פאכען איבערגעבען דעם וואהל־קרייזע דעם נאמען, פאמיליען־נאמען, פאך און אדרעס פון מיטגלידער און פערטרעטער פון די וואהל־קאמיסיעס.

49 טעג פאר די וואהלען וועלען די וואהלער־רשימות דורך צוויי וואכען אויסגעלעגט ווערען צום איבערזעהען, אויב אימיצער איז נישט אריינגעטראגען אין די וואהלער־רשימות, קען ער אריינטראגען א רעקלאמאציע. 30 טעג פאר די וואהלען דארפען די ארגאניזאציעס אריינטראגען קאנדידאטען אויף ראטמענער. 12 טעג פאר די וואהלען ווערען די קאנדידאטען־ליסטעס פלאקאטירט אין די גאסען.

צווייטער טאג פון בוסקאוואדא־פראצעס

אויספיהרליכע ערקלערונגען פון עדות אדוו. סטיפולקאווסקי

(2) אין צווייטען טאג פון פראצעס געגען די ברידער יהושע און ישראל דוד בוסקאוואדא און אנדערע בעשולדיגטע וועגען שווינדלערישע האנדעלס־מאכינאציעס, ביינוויליגען באנקראט, פיקטיווען פערקויף פון דער פאבריקס־איינארדנונג, אויסשטעלען טשעקען אהן דעקונג א. אז. וו. איז דאס געריכט צוגעטרעטען אויסצוהערען דעם הויפט־עדות אדוו. סטיפולקאווסקי, דעם קוראטאר פון דער באנקראטירטער פירמע ברידער בוסקאוואדא.

אין פערלויף פון עטליכע שעה האט אדוו. סטיפולקאווסקי אנגעוויזען, אז באלד ווי פירמע ברידער בוסקאוואדא איז ערקלערט געווארען פאר באנקראט און דער עדות איז בעשטימט אלס קוראטאר איז ער אוועק מיט'ן קאמאנדיר אין דער וואוינונג פון די באנקראטירטע, כדי זיי צו פערהאלטען און איינזעצען אין ארעסט פאר באנקראטירטע, זענען די ברידער בוסקאוואדא שוין אינדער'היים נישט געווען, זיי זענען ערשט פערהאלטען געווארען נאך א געוויסער צייט.

דאן איז דער אדוואקאט אוועק אין דער פאבריק. אז ער איז אין דעם פאבריקס־לאגער, און ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז דארט זענען שוין קיין שום סחורות נישט געווען. די פאבריק, דער לאגער און די ביורא זענען פער'חתמ'עט געווארען. דאן האט דער עדות אנגעוויזען, ווי אזוי די אוועקגעפיהרטע סחורות זענען געפונען געווארען אין פערשידענע שטעט פון פוילען. דער עדות האט אפגעגעבען אן אויספיהרליכע ערקלערונג וועגען וויפיל פיקטיווע וועקסלען ס'זענען אויסגעשטעלט געווארען א. אז. וו. בכלל האט דער עדות איבערגע'חזר'ט כמעט אלץ, וועגען וואס ס'האט זיך גערעדט אין בעשולדיגונגס־אקט.

דאן האבען אפגעגעבען ערקלערונגען א גאנצע רייה עדות, וועלכע האבען זיך רעקרוטירט פון בע'עוולה'טע סוחרים. שפעט אין אוונט זענען די געריכטס ־ פערהאנדלונגען איבערגעריסען געווארען ביז היינט, ווען ס'וועט וואהרשיינליך ארויסגעטראגען ווערען דער אורטייל.

וועמען וועלען אנערקענט ווערען די 5000 זלאטעס?

א מעשה מיט א לאטעריע צעטעל, וועלכע האט געהאט דעם נומער 35252

(וו) בשעתו האט זיך געטומעלט אין לאדז וועגען א כלומרשטען שווינדעל מיט א לאטעריע־צעטעל, וועלכער איז אויסגעפיהרט געווארען דורך א געוויסע וולאדיסלאוו ריבקא, לימאנאווסקיעגא 56.

דער דאזיגער ריבקא איז אין טאג פון דער ציהונג פון דער פירטער קלאס געקומען אין דער קאלעקטור פון באנטשיק, פיעטריקאווער 117 און געקויפט א לאס פאר 160 זל. ריבקא האט צווישען אלע לאסען ספעציעל זיך אויסגעקליבען א נומער 35252, מיט א פערטעל שעה שפעטער האט די קאלעקטור בעקומען א מיטטיילונג, אז טאקע אויפ'ן נומער 35252 איז געפאלען א געווינס פון 5000 זל. באנטשיק איז דער ענין נישט געפעלען געווארען און געהענדיג פון פאדים צום קניפ האט ער זיך דערוואוסט, אז ריבקא האט ביים קומען קויפען דעם צעטעל שוין געוואוסט, אז דער נומער האט געוואונען די 5000 זל. און דעריבער איז עס א שווינדעל. דאס געלד פארן געוואונענעם לאס איז נישט אויסגעצאהלט געווארען און דער ענין איז איבערגעגעבען געווארען דער לאדזער פראקוראטור.

מיט א צייט שפעטער האט די לאדזער פראקוראטור מבטל געמאכט די אויספארשונג, נישט איינזעהענדיג קיין סמנים פון שווינדעל. באנטשיק האט אבער אפעלירט צו דער פראקוראטור ביים אפעלאציע־געריכט אין ווארשא. די טעג איז צו דער לאדזער פראקוראטור אנגעקומען דער בעשלוס פון ווארשא, אז געגען ריבקא זאל יא פערפיהרט ווערען א פראצעס, וועלכער וועט זיכער זיין זעהר אינטערעסאנט.

געגנער פון דער יודישער איינוואנדערונג קיין ארץ־ישראל

בעשולדיגט אין קאמוניסטישער טעטיגקייט

(2) אין קריי־געריכט איז נעכטען פארגעקומען אן אינטערעסאנטער פראצעס געגען א פארפאלק, וואס האבען אגיטירט געגען דער יודישער איינוואנדערונג קיין ארץ־ישראל.

דאס פארפאלק יעקב שיפמאן און חוה קארמיאנקאווסקא (זשעראמסקיעגא 3) זענען דעם 3־טען יולי פ. י. ארעסטירט געווארען אין סטאשיץ־פארק, וועלכע מ'האט חושד געווען אין פיהרען קאמוניסטישע אגיטאציע. בעת דער רעוויזיע אין זייער וואוינונג און ביי דער קאמיאנקאווסקיס עלטערען אין ווארשא, האט מען געפונען בראשורען געשריבען פון שיפמאנען, פון וועלכע ס'איז צו זעהען, אז די האבען געפיהרט א פראפאגאנדע פאר א יודישער עמיגראציע קיין סאוויעט־רוסלאנד און געגען דער יודישער איינוואנדערונג קיין ארץ־ישראל. פון די בראשורען איז אויך צו זעהען, אז שיפמאן און זיין פרוי האבען נישט געפיהרט קיין אנטי־מלוכה'שע טעטיגקייט, נאר געגען ארץ־ישראל־רעגירונג.

אויף די געריכטס־פערהאנדלונגען האט זיך אויך ארויסגעשטעלט, אז שיפמאן איז שוין אמאל געזעסען אין דער תפיסה אין ארץ־ישראל פאר פיהרען א שעדליכע אגיטאציע געגען דער ארץ־ישראל־רעגירונג.

דאס געריכט האט ביידע אנגעקלאגטע בפרייט. נאכ'ן אפזיצען 9 חדשים, זענען ביידע נעכטען בעפרייט געווארען פון תפיסה.

געכאפט דעם מערדער

פון דער ערמארדעטער יונגער פרוי אין וואלד אונטער זגערזש

(2) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, איז אין וועלדעל אונטער זגערזש מיט עטליכע טעג צוריק געפונען געווארען א טויטער קערפער פון א יונגער פרוי. ביי דער ערמארדעטער האט מען נישט געפונען קיין שום דאקומענטען.

ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, איז די ערמארדעטע די 23־יעהריגע העלענא קאבאצקא פון א דארף אונטער פעטריקאוו און עטליכע יאהר איז זי געווען א דינסט אין לאדז.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, איז ארעסטירט געווארען א געוויסער נאזדראווסקי פון לאדז, אויף וועלכען ס'איז געפאלען א חשד, אז ער איז דער מערדער. די פאליציי פיהרט אן אויספארשונג.

DR. MED. H. LUBICZ

פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 32·41־41
עמפפאנגס־שעה'ן 8־10, 12־2, און 5־8 זונטאג און יו"ט 9־1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע־זאל

שרעקליכער פארפאל האט פאסירט מיט א יודישען ארבייטער

אין באלוטער שעכט־הויז

(א) אין באלוטער שעכט־הויז אויף לאגיעווניצקא גאס איז נעכטען פארגעקומען א שרעקליכער פאל. דער שעכטער־ארבייטער בנציון קאלמאנאוויטש פון מאסארסקא 12 האט געטראגען א געשאכטענעם קאלב אויף א וואגען אויף, אראפבויגענדיג זיך האט ער זיך אריינגעשטאכען אין ברוסט א שארפען מעסער, וועלכער האט ביי איהם געשטעקט אין דער אויבערשטער טאש פון דער בלוזע, פאלענדיג האט קאלמאנאוויטש דאס מעסער זיך נאך טיפער אריינגעשטאכען, נעבען הארץ.

די פאגאטאוויע האט דעם אומגליקליכען ארבייטער אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

פראגראם פון 3־טען מאי פייערליכקייטען

זיצונג פון בירגער־קאמיטעט

(2) אונטערן פארזיץ פון דעפ. וואלטשינסקי איז נעכטען אין מאגיסטראט פארגעקומען א פערזאמלונג פון ארגאניזיר־קאמיטעט איינצוארדנען דעם 3־טען מאי; אויף דער פערזאמלונג איז פעסטגעשטעלט געווארען דער פראגראם פון דער פייערליכקייט.

לאדזער קהלה־פערוואלטונג בעגריסט תל־אביב

צו די איצטיגע יובילעאום־פייערונגען

צו די פייערונגען, וועלכע קומען פאר אין תל־אביב, אין צוזאמענהאנג מיטן 25־יעהריגען יובילעאום, זייט דער גרינדונג פון דער יודישער שטאט, האט די לאדזער קהלה־פערוואלטונג בעקומען אן איינלאדונג און אן אנפראגע, ווער ס'פערטרעט די לאדזער יודישע קהלה ביי די פייערונגען.

די לאדזער קהלה האט קיין פערטרעטער נישט ארויסגעשיקט, נאר בעשלאסען אוועקצושיקען א בעגריסונגס־דעפעשע מיט וואונשען פאר דער ערשטער יודישער שטאט.

ערפיל דיין חוב —
קויף היינט די אפצייכנונג
פאר די פליטים
פון דייטשלאנד.

100 בוי־פלענער בעשטעטיגט

דורך דער בוי־אפטיילונג ביים מאגיסטראט

(2) די בוי־אפטיילונג ביים מאגיסטראט האט בעשטעטיגט אלע בוי־פלענער, וואס זענען אפגעגעבען געווארען צום בעשטעטיגען. די בוי־קאמיסיע האט זיך דערביי נישט גע'עכענט מיט דעם רעגולאציע־פלאן. ס"ה זענען בעשטעטיגט געווארען אן ערך 100 בוי־פלענער.

מיט דעם בעשטעטיגען אלע בוי־פלענער איז דער מאגיסטראט אויסען, צו שאפען ארבייט ־־ ארבייטסלאזע בוי־ארבייטער.

פרוי איבערגעפאהרען פון אן אויטא

(2) אויף זגערזשער 71 איז די פרוי אלעקסאנדרא סטאפטשינסקא (פיוטנא 11) ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער פון אן אויטא. אין א שווערען צושטאנד איז זי אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

קלאנג־קינא־טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג!
גרויסער דאפעלטער שלאגער־פילם!
— I —
מיטרייסענדע דראמע א. ג.
„געלע מאסקע"
אין די הויפט־ראלען:
Warwick Ward i Lupino Lane.
— II —
די רייצענדע מעלאדישע אפערעטקע א. ג.
„די כלה פון וויען"
אין די הויפט־ראלען:
Marta Eggert i E. Barric.
נעכסטער פראגראם:
„די פאסירונג אויף לידא"
אנהייב 4 נ"מ, שבת און זונטאג 12 בייטאג

די לאגע אויפ'ן לאדזער בײנוועל-מארק

(אג) אין שייכות מיט דער פערשטאַרקטער נאָכפראַגע פון די קליענטען, האָט זיך די לאַגע אויפ'ן באַוועל־מאַרק אין משך פון דער לויפענדער וואָך, עטוואָס פערבעסערט. בעזונדערס האָט זיך די אויפלעבונג אַרויסגעוויזען אויף דער פּראָווינץ. הגם די אויפלעבונג איז דערווייל באַטירט געוואָרען באַר אין דעטייל־האַנדעל. ער איז אָבער צו האָפען, אַז שוין אין די באַהענטסטע טעג וועט זיך דאָס אָפּרופען אויך אין הורט־האַנדעל. אַ כאַראַקטעריס־טישע ערשיינונג, אַז נישט קוקענדיג דערויף, וואָס דער זומער־סעזאָן דאַרף שוין איצט זיין אין פולען גאַנג, איז אָבער ביז איצט זעהר וועניג געקויפט געוואָרען די אַרטיקלען, וואָס ווערען פּאָפּולער גערופען „זאַדע וואַסער“, ד. ה. סחורות אויסשליס־ליך זומערדיגע.

לויט דער מיינונג פון די פּראָמינענטערסטע קרייזען וועט אויף די אויבענדערמאַהנטע אַרטיק־לען נאָך זיכער שוין אין די באַהענטסטע טעג קו־מען אַן אויפלעבונג, ווייל עס איז שוין באַלד סוף סעזאָן און די נאָכפראַגע איז געוועזען אַ שוואַכע, די סוחרים וועלען דעריבער מוזען מאַכען איינקוי־פען, בכדי צו דעקען דעם עווענטועלען געברויך.

צוליב דער פערגערונג פון דער צאָהל־פעהיגקייט פון די סוחרים זענען פערשאַרפט געוואָרען די פערקויפס־בעדינגונגען, וועקסעל־קרעדיטס בעקו־מען נאָר די סוחרים, וואָס האָבען ביז איצט פּינקט־ליך ערפילט זייערע פערפליכטונגען.

דער פּראָצעס פון די יורשים קאַרפּ געגען דער לאדזער קהלה
איז אָפּגעלעגט געוואָרען

(–) ווי בעקאַנט האָט דער לאָדזער בירגער מאיר קאַרפּ אָפּגעשריבען פאַר'ן טויט אַ האַלב הויז אויף פּאָמאָרסקאַ 19 לטובת דער יודישער קהלה. נאָכדעם ווי די קהלה האָט איבערגענומען די דאָזיגע ירושה, האָבען די יורשים פערקלאָגט די קהלה וועגען צוריקבעקומען דאָס פערמעגען, טענה'דיג, אַז דער פאַרשטאָרבענער קאַרפּ איז ביים שרייבען די צוואה נישט געווען ביים פולען זין.

עהערנעכטען איז אין לאָדזער קרייז־געריכט פאָרגעקומען דער דאָזיגער פּראָצעס, ביידע צדדים האָבען זיך פערופען אויף עדות. דאָס געריכט האָט בעשלאָסען די עדות אַרויסצורופען און דעם פּראָצעס אָפּגעלייגט.

די יובל־פייערונגען פון דיר. מ. דאַרגוזשאַנסקי
וועט געפייערט מיט אַ גרויסען קאָנצערט אין פילהאַרמאָניע

דער טערמין פון דער גרויסער יובל־פייערונג לכבוד דעם 40־יעהריגען יובל פון דעם פערדינסט־פולען מוזיקער דיריגענט, קאָמפּאָזיטאָר און פּעדאַ־גאָג, דערנעהנט זיך. שוין דעם צווייטען מאַי, ל״ג בעומר, קומט פאָר דער גרויסער יובל־קאָנצערט מיטן אָנטייל פון דעם בעריהמטען האַנאָווער אויבער קאַנטאָר ישראל אַלטער, דעם קינסטלער־כאָר פון „הזמיר“ אונטער דער לייטונג פון פּראָפ. זאַקס און אַ גרויסען סינאַגאָגען־כאָר אונטער דער לייטונג פון בעל־היובל דיר. דאַרגוזשאַנסקי.

דער יובילאַר איז אַזוי פּאָפּולער אין לאָדז, ער האָט אַזויפיל פערדינסטען פאַר דער סינאַגאָגאַלער און וועלטליך־יודישער מוזיק אַז צו זיין יובל־פייע־רונג גרייטען זיך אַלע שיכטען פון דער לאָדזער יודי־שער בעפעלקערונג.

בעזונדערס גרייטען זיך צו מאַכען אַ פייערליכע אויפנאַהמע דעם יובילאַר זיינע טויזענדער שילער, וועלכע ער האָט ערצויגען און וועלכע זענען איהם דאַנקבאַר ביז היינט צו טאָג, און די טויזענדער מתפללים פון דער לאָדזער סינאַגאָגע וועלכע ענט־ציקען זיך מיט דעם יובילאַרס איינשטודירטען גע־מישטען כאָר.

דער גרויסער קאָנצערט אין פילהאַרמאָניע דעם 2־טען מאַי וועט זיין אַ יום־טוב פון יודישער סינאַ־גאָנאַלער און וועלטליכער מוזיק, עס טרעט אויף דער בעריהמטער האַנאָווער חזן און זינגער ה' ישראל אַלטער דער קינסטלער־כאָר פון „הזמיר“ אונטער דער לייטונג פון דיר. זאַקס און דער גרויסער געמיש־טער סינאַגאָגען־כאָר אונטער דער לייטונג פון יו־בילאַר.

דער יובל־קאָמיטעט מאַכט אַלע בעמיהונגען אַז די פייערונג זאָל אַרויסקומען וואָס אימפּאָזאַנטער.

יאָהרצייט פון לאדזער רב הג' ר' אליעזר יהודה טרייסטמאַן ז״ל

י״ג איר פאַלט אויס די יאָהרצייט פון לאָדזער רב ר' אליעזר יהודה טרייסטמאַן ז״ל, ס'וועלען פאַר־קומען הזכרות אין אַלע שטיבלעך און שוהלען. די הזכרה אויפ'ן יודישען בית־עולם וועט פאַרקומען פרייטאָג 12 אַ זייגער בייטאָג.

אנקלאגעס געגען דער אובעזפּיעטשאַלניע
ספּעציעל קעסטעל אין דער צענטראַלע

(2) אין בנין פון דער „אובעזפּיעטשאַלניע“ (וואָלטשאַנסקי 225) איז אַוועקגעשטעלט געוואָרען אַ קעסטעל אויף אַנקלאַגעס.

אין דעם אַנקלאַגע־קעסטעל קען יעדער פער־זיכערטער אַריינלעגען בריף מיט אַנקלאַגעס געגען דער אובעזפּיעטשאַלניע. די אַנקלאַגעס וועלען באַלד דורך דער דירעקציע ערלעדיגט ווערען.

גנבות

(א) וועגען גנבות, וועלכע זענען פאָרגעקומען ביי זיי אין די וואוינונגען האָבען געמאָלדען דער פּאָליציי פאָלגענדע פּערזאָנען: רחל דזשאַלאָווסקאַ, שענקעוויטשאַ 22, פעליקס מישטשאַק, קאַזשעניאַוו־סקיעגאָ 32, הערש גוטמאַן, 11 ליסטאָפּאַד 74.

הילף פאר די דייטשע פליטים — קאמף געגען היטלעריזם —
קויפט היינט
די אפּצייכנונג!

זעלבסטמארד אין דער אפטיי־לונג פון געזעלשאפטליכער שוץ

נעכטען איז אין דער אָפּטיילונג פאַר געזעל־שאַפטליכע שוץ ביים מאַגיסטראַט אויף זאַוואַדזקאַ 11 געקומען אַ געוויסע העלענאַ געגדזשישעק מיט אַ ביטע צו געבען איהר מאַטעריעלע הילף. ווען דער בעאַמטער האָט געהאַלטען ביים ערלעדיגען דעם ענין, האָט זי פּלוצלונג אַרויסגעכאַפּט אַ פלע־שעל יאָדינע און עס איינגאַנצען אויסגעטרונקען. דער דאָקטאָר פון דער פּאָגאָטאָוויע האָט זי אין אַן ערנסטען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל. די סיבה פון זעלבסטמאָרד איז נישט בעקאַנט.

אפּטייקען
היינטיגע נאַכט־דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: מ. קאָצ־ענקיעוויטש (זגערזשער 54), י. סיטקיעוויטש (קאָ־פערניקאַ 26), י. זונדעלעוויטש (פּיעטריקאָווער 25), ס. באַיאַרסקי און וו. שאַט (פּשעיאַזד 19), מ. ליפּיעץ (פּיעטריקאָווער 193), ריכטער און לאַבאָדאַ (11 ליסטאָפּאַד 86).

ליקווידירט דער 2-טער שטרייק
ביי דער פירמע „שייבלער און גראהמאן“

(2) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט אין מיט־טעליכע טעג צוריק ליקווידירט געוואָרען דער שטרייק אין דער וועבעריי פון „שייבלער און גראָהמאַן“.

נאָכן ליקווידירען דעם שטרייק אין דער וועבעריי האָבען פערשטרייקט די אַרבייטער אין דער קראַכמאַלניע און אין די געהילף־אָפּטיילונגען. אויף דער נעכטיגער קאָנפערענץ ביים אַרבייטס־אינספּעק־טאָר איז אויך דער שטרייק ליקווידירט געוואָרען. די פירמע האָט נאָכגעגעבען די פאָדערונגען פון די אַרבייטער.

פריהלינג איז נישט קיין זמן פון זיצען אין תפיסה...
אנטלאָפען אַן אַרעסטאַנט נאָך אַ יאָהר זיצען

(2) נעכטען איז אַ גרופּע אַרעסטאַנטען פון דער תפיסה אויף ד״ר שטערלינג־גאַס געווען בע־שעפטיגט אונטער דער שטאַט ביי ערד־אַרבייט. איין אַרעסטאַנט, דער 20־יעהריגער סטעפאַן ראשיצקי, וועלכער איז שוין אַ יאָהר געזעסען אין תפיסה, האָט אויסגענוצט אַ פּאַסיגען מאָמענט און ענטלאָפען. די תפיסה־וועכטער האָבען איינגע מאָל נאָכגעשאָסען אָבער נישט געטראָפען. ר. איז געלונגען צו אַנטלויפען.

דער אַרעסטאַנט האָט נאָך געהאַט צו זיצען טליכע וואָכען.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28, טעל. 93-201
ספּעציאַליסט
פאַר מענער־שוואַכע־בעהאַנדלונג.
סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ־אַנאַליזען
נעהמט אָן פון 8–11 פריה און פון 5–8 אָווענד
זונטאָג און חגאות פון 9–1 פאַ

טעאַטער
„ראָזמאַיטאָשטשי“
(פריהער „Teatr Miejski“)
ציגעל־גאַס 27, טעל. 25-112

דיר. דוד צעלמייסטער
פּרעזענטירט
די גאַסטשפּילען פון טעאַטער
„אַראַרַאַט“
קינסטל. אָנפ. מ. בראָדערזאָן.
היינט דאנערשטאג
אונאָפּרופליך
לעצטע פאָרשטעלונג
פון רעוועלאַציאָנס־פּראָגראַם
„הימעל עפען זיך“
פּאָפּולערע פּרייזען: פון 70 גר. ביז 2.20

אַנאָנס! אַנאָנס!
נאָר נאָך 6 טעג!
מאָרגען פרייטאָג, דעם 27 אַפּריל, ספּעציעלער געזעגנונגס־פּראָגראַם א. נ.
„נישט געשטויגן, נישט געפלויגן“
אין וועלכען עס טרעט אויף די בעליבטע פאָלקס־זינגערין
לאַלאַ פּאַלמאָן

מארגען ווערט געעפענט די שטאטישע פלעצער פאר קינדער־שפּילערייען

מאָרגען ווערט אין פּאָניאַטאָווסקי פּאַרק גע־עפענט די פלעצער פאַר שפּילערייען פאַר קינדער. די פלעצער זענען איינגעאָרדנעט געוואָרען דורך דעם שטאָטישען קאָמיטעט פאַר פיזישע ערציהונג ביים מאַגיסטראַט. לויט דעם שטאָט וועלען געעפענט ווע־רען אַזעלכע 23 פלעצער מיט אַלע איינאָרדנונגען פאַר ספּאָרט און שפּילערייען.

ספּאָרט-פעראיין פון יודישע טויב־שטומע

די יודישע טויב־שטומע אין לאָדז האָבען לעגאַ־ליזירט אַ ספּאָרט־פעראיין און אָנגעהויבען אַן ענער־גישער אַרבייט כדי צו ענטוויקלען די פיזישע קול־טור צווישען די יודישע טויב־שטומע, ס'זענען גע־שאַפען געוואָרען פאָלגענדע סעקציעס: פוסבאָל, לייכט־אַטלעטיק, פּינג־פּאָנג, און גימנאַסטיק.

ליציטאציע פון פערשידענע זאכען
וועלכע זענען אפּגענומען געוואָרען ביי גנבים

(מ) די לאָדזער פּאָליציי־קאָמענדע טיילט מיט, אַז דעם 15 מאַי, 10 אַ זייגער אינדערפריה וועט אין לאָקאַל פון דער קאָמאַנדע, קילינסקיעגאָ 152, צימער 22, פאָרקומען אַ ליציטאַציע פון פערשי־דענע זאַכען, ווי: גאַרדעראָבע, וועש און ביזשו־טעריע, וועלכע זענען אָפּגענומען געוואָרען דורך פּאָליציי־פונקציאָנערן פערשידענע ביי פערשוינען און די אייגענטימער זענען נישט אויסגעזוכט געוואָ־רען.

דרייסטע גנבה אין אַ זיידען־שטאף־געשעפט

(וו) נעכטען אינדערפריה ווען דער בעזיצער פון זיידען־שטאָף־געשעפט אויף 6־טער שערפּיען 2 אַלעקסאַנדער מידלאָווסקי איז געקומען אין געשעפט, האָט מיט שרעק קאָנסטאַטירט אַז זיין געוועלב איז ביינאַכט בעגנבעט געוואָרען.

ער האָט פעסטגעשטעלט, אַז די גנבים האָ־בען נישט גענומען קיין סחורה נאָר אַ קאַסעטקע מיט 1000 זלאָטיס און עטליכע פּאָסט־אָנווייזונגען. פּאָליציי האָט אונטערגענומען אַ ענערגישע אויס־פאָרשונג.

אונטער די רעדער פון אַ שנעל־צוג
באַהן־טרעגער פערלוירען אַ פוס

(2) אויף דער באַהן־סטאַציע אין פּיעטריקאָוו איז דער באַהן־טרעגער אַנטאָן פּענטשקאָווסקי פון פּיעטריקאָוו אַרונטערגעפאַלען אונטער די רעדער פון אַ שנעל־צוג, ביי פּענטשקאָווסקין איז אָפּגעשניטען געוואָרען אַ פוס. אין אַ האָפנונגסלאָזען צושטאַנד איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

פערענדיגט דער שטרייק פון דאַמען - בעשטעלטע שניידער־אַרבייטער

נאָך אַ 10־טאָגיגען שטרייק איז דינסטאָג אָווענד פערענדיגט געוואָרען די אונטערהאַנדלונ־גען צווישען שניידער־מייסטער־צעך פּיעטרק. 20 מיט די פאָרשטעהער פון אַלגעמיינעם בעקלייד, פעראיין בזשעזשינער 5. ס'איז געשלאָסען געוואָ־רען אַן אָפּמאַך לויט וועלכען וואָכען־אַרבייטער בעקומען אַ לוין־הוספה אין דער גרויס פון 5 ביז 30 פּראָצ. שטיק־אַרבייטער 1־טע קאַטעגאָריע 50 גילדען און 2 קאָט. 40 גילדען פאַר אַ פּאַלטן.

נעכטען זענען די אַרבייטער שוין צוגעטרע־טען צו דער אַרבייט.

דער שטרייק פון די וועש־נייער

[illegible] זייט 2 וואָכען דויערט אַ שטרייק פון איבער 200 כאַלופּניקעס וועש־קראַגען און לעכער־נייער. אין פערלויף פון די לעצטע טעג זענען פאָרגע־קומען 2 קאָנפערענצען מיט די אונטערנעמער, וועלכע האָבען נישט געגעבען קיין שום רעזול־טאַט. די וועש־נייער שטייען אויפ'ן שטאַנדפּונקט פון פערטיידיגען זייערע פאָדערונגען און די לעצטע פערזאַמלונג האָט בעשלאָסען דעם שטרייק צו פערשאַרפען. דער האַנדווערקער־פעראיין ציגעל־גאַס 4, וועלכער פיהרט אָן מיט'ן דערמאָנטען שטרייק האָט זיך געוואַנדען צום וועש־נייער־פעראיין אין וואַרשאַ, אַז ער זאָל אָננעהמען מיט־לען, אַז די פערשטרייקטע אַרבייט זאָל נישט אויסגעפיהרט ווערען אין וואַרשאַ.

פון הכנסת־כלה זגערזשער 27

די טעג איז פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון הכנסת כלה זגערזשער 27 און עס איז געוועהלט געוואָרען אַ נייע פערוואַלטונג, פּרעזעס: הרבנית פרידעל, וויצע: ע. העפּנער, ר. סרעבנאָגוראַ, פערוואַלטונג: קליינער, קליינמאַן, קאַרטאָווסקאַ, רישפּאַן, פעלמאַן, פישאָף, ראָזענ־פעלד, הערבסט, גראַנעק, מינק, שיפער דרעווי־נאָווסקאַ און יאַרקעוויטש. קאַנדידאַטען: יאָסע־לעווסקאַ, קעסטענבערג און מאָזילשאַ. רעוויזיאָנס־קאָמיסיע: שטאַהל, יאַנאַסעוויטש און מאַנעלאַ.

פון יודישען טעאַטער אין „פילהארמאניע“

היינט, דאָנערשטאָג, צוליבן גאַסטשפּיל פון די בעליבטע אַרטיסטען ר' שושנה און מאָריס לאַמפּע און בזשעזשין ווערט אין יודישען טעאַטער „פילהאַר־מאָניע“ נישט געשפּילט.

Dr. HELLER
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָווענט.
זונטאָג פון 11–2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעמאָניצע־פריין

דאס לעבען אין בזשעזשין

(פון אונזער קארעספאנדענט)

צו די אלע צרות און שלעק וואס קומט אויס דעם שניידערישען בזשעזשין צו ליידען ביים מסחר און ביי דער מלאכה אין דער קאנפעקציע-בראנזשע ווי: באנקראטען, ארבייט'סלאזיגקייט, שטילשטאנד, קאנקורענץ, מאנגעל אין קרעדיט, קריזיס א. ד. ג. איז לעצטענס צוגעקומען א פרישער ענין וואס לאזט זיך פארלויפיג נישט ערלעדיגען און בעשווערט דעם מאגאזינער צו פיהרען זיין מאגאזין און דעם שניידער—זיין ווארשטאט, דאס איז די קראנקען קאסע.

דער ענין קראנקען-קאסע, איז פארא בזשעזשין ווי פאר אנדערע שטעט נישט קיין נייעס.

נאך מיט 6—7 יאהר צוריק האט זיך דא אפגעשפילט א שווערער קאמף צווישען די מאגאזינערס, שניידער און קראנקען-קאסע. געהאנדעלט האט עס זיך אין דעם, וואס די מאגאזינערס האבען זיך אפגעזאגט פון צו פערזיכערען זייערע שניידערס אין דער קאסע טענה'נדיג, אז זיי האבען לגבי דעם שניידער קיין שום התחיבות'ן נישט, ווייל דער שניידער איז נישט אנגעוויזען פון איין מאגאזינער, נאר ער נעמט ארבייט וואו עס לאזט זיך איהם ובכלל איז צווישען מאגאזינער און שניידער קיין שום פערבינדונג נישט פערהאן. דארף דער מאגאזינער א ביסעל ארבייט, פערשטענדיגט ער זיך מיט וועלכען שניידער ער וויל, בעצאהלט איהם פאר דער מלאכה און אויס מחותן. די קראנקען-קאסע אבער איז געשטאנען אויפן שטאנדפונקט, אז דער שניידער אלס כאלופניק האט דעם עלבען דין וואס אנ'ארבייטער, דער מאגאזינער איז זיין ארבייטס-געבער און דעריבער דארף ער איהם פערזיכערען אין דער קאסע. דער דאזיגער ענין מיט די אלערליי טענות האט זיך א לענגערע צייט ארומגעטראגען אין פערשיעדענע געריכט'ס און אדמיניסטראטיווע אינסטאנצען און איז ענדליך ערגיץ פערבליבען אין אנ'ארכיוו. דער ענין איז אלזא פערבליבען נישט אויפגעקלערט, די ליימונג פון דער קראנקען קאסע בעקענענדיג זיך מיט דער פאקטישער לאגע פון דאזיגן ענין האט זיך בעצויגען נישט מיט דער גאנצער שטרענגקייט און יעדער האט געמאכט שבת אזוי ווי ער האט געקענט...

מיט'ן ערשייגען אבער פונ'ם פערזיכערונגס-געזעץ ווי אויך מיט'ן עפענען אין טאמאשאוו א פערזיכערונגס-פונקט „אובעזפיעטשאלניא" האט דער ענין אנגענומען גאנץ אנדערע פארמען: ס'ווערט שטרענג געפאדערט דעם שניידער מיט זיינע געזעלען צו פערשרייבען אין דער קראנקען-קאסע און דא טאקע הויבט זיך אן די אלטע פראגע: צי איז דער שניידער, וואס נעהמט ארבייט ביים מאגאזינער און דערלייגט נאר זיינע הענד, פאדעם און מאשין — א מייסטער בפני עצמו צי נישט? בינו לבינו איז גלאט דער שניידער נעקומען צום שכל, אז די קראנקען-קאסע איז שוין נישט קיין „ביין-אנשיקעניש". ער פערשטייט שוין, אז אין אנ'עת צרה ד. ה. ווען ער ווערט קראנק, אדער פערלירט די ארבייט האט ער זיך שוין נישט אין ערגעץ צו ווענדען וועגען הילף און דעריבער וויל ער טאקע זיין א מיטגליד אין דער „אובעזפיעטשאלניע" און געניסען פון אלע רעכט. טוט זיך טאקע אין שטעטעל „אויף טיש און אויף בענק". ס'ווערען אפגעהאלטען בעראטונגען, קאנפערענצען. יעדער צד ווייזט אויף מיט ציפערען אין די הענד, אז נעהמען אויף זיך צוא אפצאהל אין דער איצטיגער שווערער צייט איז פשוט אונמעגליך, דרייט זיך טאקע א גרויסער עולם שניידערס ארום איבער די גאסען און פרעגען אז כמעט א גאנצען ווינטער האט מען זיך ארומגעדרייט אהן א שטאך ארבייט, געליטען הונגער און קעלט האט נישט געטויגט, היינט ווידער, אז ס'האט זיך געמאכט א ביסעל ארבייט און מ'קען בשום אופן נישט צוטרעטען צו דער ארבייט — טויג ווידער נישט, טא ווען זשע וועט שוין אמאל יא טויגען?

ווי אזוי און דורך וואס פאר אנ'אופן דער ענין וועט ערלעדיגט ווערען איז שווער צו זאגען פאראויס.

— אדאנק דער איניציאטיוו פון א גרופע געוועזענע יודישע ראטמענער איז דא געשאפען געווארען א פעראייניגטער יודישער בלאק צו די פארשטעהענדע שטאט-ראט-וואהלען.

אינ'ם וואהל-קאמיטעט פונ'ם געשאפענעם בלאק זענען פערטרעטען כמעט אלע היגע ווירטשאפטליכע און פאליטישע ארגאניזאציעס. ס'איז אויך בעשלאסען געווארען אין קאמיטעט אריינצוציהען דעם „בונד" און „פועלי-ציון". די אויפגאבע פונ'ם קאמיטעט וועט זיין אדורכצופיהרען די וואהלען און מיט אלע מעגליכקייטען צו דערפיהרען, אז ס'זאל ארויסגעשטעלט ווערען איין יודישע ליסטע.

עברי.

Dr.
Wołkowyski
4 ציגעל-גאס 4, טעל. 90-216
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע
קראנקהייטען, מענער-שוואכע
אויפנאהם-שעה'ן פון 8—1 מיטאג און 5—9 אוונד.

פרייטאג,
דעם 4-טן מאי, 9 אוונט

א גרויסער
טעאטער-יום-טוב!
ביילעס! פרעהליכע ביילעס!
פייערליכע ערעפנונג
פון זומער-סעזאן
אין רעפרעזענטאנץ-טעאטער
„ראזמאַיטאשטשי"
צעגעלניאנא 27, טעל. 12-125.

א גרויסער טעאטער-יום-טוב!
לעבעדיג און לוסטיג!
אלע, אלע קומען בעגריסען דעם ליבען גאסט, דעם, וועגען וועלכען איהר האט אזוי פיל געהערט, דעם יודישען שעוועליער, דעם פראם-פמערדיגען, צאפעלדיגען, זינגענדיגען, טאנצענדיגען, פמפענדיגען בוף-קאמיקער

אונזער דעוויז:
דאס שענסטע פונשענסטען
דאס בעסטע פון בעסטען
ביליגער ווי ביליג

פסח'קע בורשטיין

אין דער גרעסטער אמעריק. הומאר-פולער אפערעטע

אחתונה אין שטעדטעל

20 שלאגער-נומערן, אמנער שענער פון צווייטן

צוזאמען מיט דעם בעוואוסטען כאראקטער-קאמיקער יאקוב פישער מיט די בעסטע ווארשאווער סטאר-ארטיסטען: פ' אנעטא רייזער און שמחה נאטאן בראש.

ארטאפעדישער
אנשטאלט
פראטעזען, גארסעטען, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאטפוס-איינלאגען בעגען פיס-שמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.
Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81

ביבליאגראפיע

די טעג איז ערשינען דאס ספר א. ג. „רבי זאב ליפשיץ" פונ'ם בעקאנטען לאדזער תלמיד-חכם ה' פ. ז. גליקסמאן. שוין 70 יאהר — שרייבט דער מחבר אין דער הקדמה — זענען אוועק, זייט ר' וואלף ליפשיץ, וואס איז געווען רב אין אזארקאוו 30 יאהר, פונ'ם יאהר תקצ"ו ביז'ן יאהר הרכ"ד, איז נפטר געווארען. ס'איז נישט פאראן קיין מענש מעהר, וואס זאל איהם האבען געקענט און זאל וויסען זיינע אייגענשאפטען צו בעצייכענען איהם, דעם מחבר, האט אבער אנ'אייניקעל זיינס, א לאדזער אינדוסטריעלער פארגעלעגט, ער זאל שרייבען די מאנאגראפיע זיינע. צווייפלענדיג, אויב דער דערמאהנטער רב איז גענוג ווירדיג, אז ס'זאל ווערען איהם א ספר פערפאסט ווערען, האט ער נאכגעזוכט אין רבנישע ספרים פון זיין צייט און האט געפינען, אז ער ווערט אין די עלביגע ספרים טולירט „גאון וצדיק", האט געהערט כל ימיו א ישיבה, מעמיד געווען פיל תלמידים, וואס זענען שפעטער געווארען רבנים, און האט געשטאמט פון גרויסען יחוס. זיינע יידישע זענען געווען בעריהמטע פערזענליכקייטען, האט ער זיך גענומען צו דער ארבייט, וואס מען האט איהם פארגעלייגט, און דערפאר, וואס די זכרונות זיינע זענען פערבונדען מיט די זכרונות פון זיין שוואגער, דעם בעריהמטען טשעכאנאווער רבי, ר' אברהם לאנדא ז"ל, האט ער אויך געהאט די געלעגענהייט, זיין זעהר אינטערעסאנטע מאנאגראפיע צו שרייבען. דערמיט — שרייבט דער מחבר ווייטער — האט ער זיך געוועגדעט מיט אנ'אנפראגע צו זיין אייניקעל, דעם בעקאנטען זאוויערציער רב הגאון ר' מענדעל לאנדא שליט"א, וואס איז ביי איהם דערצויגען געווארען, דער איינציגער אין אונזער דור, וואס וויסט אזוי אויסגעצייכענט די ביאגראפיע פון זיין גרויסען זיידע, אדמו"ר ר' אברהם לאנדא ז"ל. דער זאוויערציער רב האט צו איהם געשריבען איבער דער טעמא 2 זעהר אינטערעסאנטע בריף, וועלכע זענען אינ'ם ספר געדרוקט געווארען. אין צוזאמענהאנג דערמיט האט ער אויך געשריבען אנ'אויפזאץ: „די שטאט אזארקאוו און איהרע רבנים", וואס האט א בעדייטונג צו דער געשיכטע פון די יידען אין פוילען.

דער מחבר שילדערענדיג די גייסטיגע געשטאלט פונ'ם אמאליגען אזארקאווער רב ר' וואלף ליפשיץ, ציטירט פיל תורות און אנעקדאטען, וועלכע ער האט געהערט דערצעהלען פון איהם. צוו. אנד. ברענגט ער אויך פאלגענדעס:

פארצייטענס איז געווען א מנהג, אז אויף א חתונה האט יעדער איינגעלאדענער גאסט איינגעשטעקט דעם רב א נדבה אין דער האנד ארייז. „צוטריבקנעלד", האט מען דאס גערופען, און ס'האט געהערט צו די הכנסות פון א רב. ר' וואלף ליפשיץ האט דעם זעהר אומדעליקאטען מנהג מבטל געמאכט. דערפאר האט ער פערלאנגט פון דער קהלה אנ'הוספה, אזטאטס 9 זאל ער בעמליך בעקומען 10 רובעל א וואך.

דער מחבר, וואס האט זיך פאפולער געמאכט דורך זיינע פערעפענטליכטע מאנאגראפיעס, ווי צ"ב „עיר לאסק והחכמיה" און אנדערע. האט זיך אויך מיט דעם דערמאהנטען ביי'עם ספר קונה שם געווען. דאס ספר איז געשריבען אין א שעהן העברעאישער שפראך און איז שעהן ארויסגעגעבען געווארען.

דער אריער-פאראגראף

ר. איזראעל

94

שפאנענדער ראמאן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

די מינוטען האבען זיך געצויגען ווי שעהן, די ביידע פרויען זענען אזוי אדורכגעזעסען דורך א שעה און האבען אליין נישט געוואוסט וואס די נאהענטסטע מינוט קען ברענגען.

פלוצלונג האבען זיי געהערט שריט אויף די טרעפען, זיי האבען זיך צוגעטוליעט איינע צו דער אנדערער אין מורא'דיגער ערווארטונג אויף דעם וואס קען געשעהען, די טריט האבען זיך טאקע דערנעהנטערט צו דער טיר פון דער וואוינונג, אין וועלכער זיי האבען זיך געפינען, מ'האט לייכט א קלאפ געגעבען אין דער טיר.

— ווער קען דאס זיין, האט לאטא דערשראקען געפרעגט.

— ווער קען דא איצט אהערקומען האט העלען איבערגע'חזרט.

מ'האט נאכאמאל לייכט געקלאפט, לאטא האט זיך ענערגיש אויפגעהויבען פון ארט און איז צוגעגאנגען צו דער טיר, זי האט אפילו נישט געפרובט צו פרעגען ווער ס'קלאפט, נאר האט גלייך געעפענט.

אין דער טיר איז געשטאנען נישט קיין אנדערער ווי היינריך, לאטא האט נישט געוואוסט וואס זי זאל טון, צי זאל זי לאכען אדער זאל זי וויינען. צי זאל זי זיך עפיס פרעגען, אדער זאל זי מאכען דעם אנשטעל, אזוי ווי ס'וואלט גארנישט געשעהען, זי איז געווען גליקליך.

— העלען, העלען, האט זי ענדליך אויסגערופען, היינריך איז צוריקגעקומען.

היינריך איז דערווייל אריינגעקומען אין שטוב.

— יא, איך בין צוריקגעקומען, הגם איך האב זיך אליין דערויף נישט גערעכט, איך בין געווען זיכער, אז איך פערלאז אייך אויף אייביג.

— מיר זענען געווען זעהר אונרוהיג, היינריך זאקס. מיר האבען זיך געכאפט, אז איהר זענט נישט אינדערהיים און האבען זיך שטארק דערשראקען ווען מיר האבען נישט געוואוסט וואוהין איהר זענט אוועקגעגאנגען.

— איך בין געגאנגען דערהרגענען בעהמען, האט היינריך גאנץ פשוט געזאגט און דעריבער בין איך געווען זיכער, אז איך וועל שוין מעהר נישט צוריקקומען, די פרויען האבען זיך דערשראקען.

— און וואס?? האבען זיי ביידע מיטאמאל אויסגערופען.

היינריך האט נישט געענטפערט.

— היינריך, האסט דעם פלאן אויסגעפיהרט, האט העלען געפרעגט, אריינגעהמענדיג היינריכן מיט ביידע הענד, היינצלע וואס האסט דו געטון?

היינריך איז געבליבען קאלט צו העלענס לאסקעס.

— ליידער, האב איך מיין פלאן נישט אויסגעפיהרט.

העלען האט לייכט אפגעאטעמט.

— איהר זענט צופרידען ביידע, האט היינריך געזאגט, און איך בין דערפון נישט צופרידען. איך האב דעם הונד געוואלט דערשיסען, איך בין שוין געווען אזוי רוהיג, ווען איך בין אוועק אויספיהרען מיין פלאן. איך האב איהם שוין געזעהען, ליגענדיג טויט פאר מיינע פיס, איך האב געזעהען ווי ער גיט דעם לעצטען גסיסה-צאפעל.

— ביזט דו אזוי בלוטדורשטיג? איך קען דיך נישט פאר אזעלכען.

— דו ביזט גערעכט העלען, איך בין קיינמאל נישט געווען אזעלכער, אבער מיט'ן דערשיסען בעהמען וואלט זיך געענדיגט די וואקכאנעליע, וואס האט זיך פונאנדערגעשפילט אין דייטשלאנד. ס'וואלט גענומען א סוף צו דעם אלעם, וואס ס'קומט פאר.

— ווי נאאיוו איהר זענט, היינריך מיט בעהמען אדער אהן בעהמען וועט זיך גארנישט ענדערען.

— ניין, ס'איז נישט אזוי, בשום אופן נישט, דאס האט איהר סאציאל-דעמאקראטען אויסגעטראכט, איהר זענט ענטלאפען אין די מייז-לעכער, מען מוז מיט עפעס א טאט אויפמערקזאם מאכען די וועלט אויף די גרויזאמקייטען.

— מילא, איך וויל מיט אייך נישט דיסקוטירען. זאגט מיר וואס אדער ווער האט אייך געשטערט אין אייער פלאן.

— נישט קיין אנדערער ווי פריצי, ער האט מיר געשטערט, איך בין שוין געווען אזוי נאהענט צו מיין ציל און פלוצלינג האט ער זיך געשטעלט איינמיטען.

— פריצי? וואס רעדט איהר היינריך? ווי אזוי קומט דא פריצי אהער?

— דאס ווייס איך אויך נישט, אבער ער איז דא, אזוי ווי ער וואלט מיר נאכגעגאנגען און נאכגעפאלגט מיין וועג, אין סאמע לעצטען מאמענט האט ער מיך אפגעהאלטען און האט מיך אהיימגעשיקט און איך בין געווען אזוי ווי א קליין קינד און נישט געענטפערט קיין ווארט. איך בין צוריק אהער.

— דו האסט גאנץ גוט געטון און מיר דארפען דאנקען דעם גורל, וואס פריצי האט דיך גראד געזעהען. אבער ווי אזוי קומט דא פריצי אהער. ווי קומט ער אהער קיין דרעזדען? אלע דריי האבען זיך די דאזיגע נאכט נישט געלעגט שלאפען, זיי האבען צווישען זיך געשמועסט אזוי עטליכע שעה, ווען ס'איז אנגעקומען פריצי נאך דעם לאנגען שמועס מיט בעהמען און דעם אומבעקאנטען שטורמיסט. פריצי האט געהאט א שליסעל צו דער טיר, אזוי אז ער האט נישט גאדארפט קלאפען.

— פריצי, וואס טוסט דו דא? פארוואס האסט דו נישט צוויסען געגעבען, אז דו קומסט אהער?

איך האב געהאלטען פאר צוועקמעסיג וועגען דעם נישט צוויסען געבען, ס'איז שטענדיג גלייכער, אז מען רעדט ווייניגער און מען טוט מעהר, הגם היינריך האט שוין געוואלט צו פיל טון. גוט וואס איך האב איהם אפגעהאלטען דערפון, אויב נישט וואלט ער געמאכט א נארישקייט.

היינריך האט געוואלט עפיס ענטפערען, אבער פריצי האט נישט דערלאזט דערצו.

— שווייג שוין בעסער און נעהם נישט איבער אין איצטיגען מאמענט קיין איניציאטיוו. איך ווייס אז דו ביזט גענוג ענערגיש, אז מען דארף זיך נאך ביי די לערנען און נישט איינמאל האב איך מיך געלערנט פון דיר, אבער היינט דארפסט דו נישט אויסנוצען דיין ענערגיע, רוה אויס דיין קאפ און זאלען אנדערע פאר דיר עפעס טון, כאטש אמאל אין לעבען, דו האסט דאך גענוג געטון פאר דער וועלט...

— נאך איין זאך האב איך געוואלט טון און דאס די לעצטע און דו האסט מיר געשטערט דערין.

— און דו האסט צו מיר טענות דערפאר?

— יא, באמת יא, איך האב געוואלט פערענדיגען מיין לעבען מיט א גרויסען געשריי.

— דו האסט נאך צייט דערויף, פערענדיגען דאס לעבען וועלען מיר, דו און איך דעמאלט ווען דאס וועט זיין נויטיג. דערווייל זעה איך נישט קיין נויטווענדיגקייט דערין.

— איך יא, פריצי, איך יא, פארוואס האסט דו מיך אפגעהאלטען?

— זאלען מיר איצט נישט רעדען וועגען דעם.

(פארטזעצונג קומט)

דאלפוס־יודען

די יודישע פיהרער אין וויען, וואס פערדעקען און פערענטפערן דאלפוסעס אנטיסעמיטיזם

(ספעציעלע קארעספאנדענץ)

פון ב. סמאליאר

אין לאנדאן אין ביורא פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע פרעגט מען זיך ביי מיר נאך:

— וואס פאר א יודישע פיהרער זענען עס איצט דארט אין וויען? וואס פאר א דאלפוס־יודען!?

מען קען אין דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע נישט פערשטיין פארוואס די פיהרער פון דער יודישער געמיינדע האבען, — אויס חניפה צו דעם דאלפוס־רעזשים — ארויסגעווארפען די פועלי־ציוניסטישע מיטגלידער פון געמיינדע־ראט; פארוואס די פיהרער פון דער יודישער געמיינדע אין וויען האבען זיך ארויסגעלאזט אויף א מיסיע קיין זשענעווע צו מאכען פראפאגאנדע פאר דער דאלפוס־רעגירונג?

מען קען די אלע זאכען אין לאנדאן איצט נישט בעגרייפען. עס קומען איצט קיין לאנדאן אן יעדען טאג אלץ מעהר און מעהר בעריכטען וועגען ארויסגעשטויסענע יודישע אדוואקאטען, וועגען אפגעזאגטע יודישע אדוואקאטען, וועגען אנטי־יודישע דיסקרימינאציעס איבער גאנץ עסטרייך אויפן גאנצען פראנט; וועגען א געפלאנטען פרוב אומצוברענגען דאס עסטרייכישע יודענטום נישט ערגער, ווי היטלער האט עס געטון אין דייטשלאנד, און דא קומען גאר משולחים פון דער יודישער געמיינדע און ליגען זיך אין דער לענג און אין דער ברייט, אז די יודישע וועלט זאל גענען דאלפוסן גארנישט אונטערנעהמען.

— וואס איז דאס פארא געמיינדע? — וויל מען ביי מיר וויסען — וואס זענען עס פאר א יודישע פיהרער? וואו איז זייער זעלבסטווירדע?

מען דערמאהנט זיך אז מיט א יאהר צוריק, ווען די אנטיסעמיטישע כוואליע האט אויסגעבראכען אין דייטשלאנד זענען יודישע פיהרער דאן געצוואונגען געווארען דורך געבעלסן צו פאהרען קיין אויסלאנד און צו בעמיהען זיך דארט, אז די יודען זאלען אפשטעלען דעם אנטי־היטלער טומעל, מען דערמאהנט זיך אז דאן - אין יענע טרויעריגע טעג — האבען יודישע צענטראלע קערפערשאפטען אין בערלין, אונטער דעם צוואנג פון דעם היטלער־רעזשים ארויסגעלאזט אויפרופען צו די יודען פון דער וועלט און ערקלערט אז „מיט די יודען אין דייטשלאנד איז אלעס אין ארדנונג".

איז עס איצט אויך דער פאל מיט עסטרייך? ווערען די פיהרער פון דער יודישער געמיינדע געצוואונגען צו פאהרען קיין אויסלאנד און מאכען דארט דאלפוס־פראפאגאנדע? האלט דער דאלפוס־רעזשים איצט ווירקליך די יודישע געמיינדע אין וויען אין טערער?

* * *

אומעטום איז מען איצט ערנסט אומצופריעדען מיט דער ארבייט וואס געוויסע יודישע פיהרער אין עסטרייך האבען אויף זיך גענומען צו שאפען צווישען יודען אין אויסלאנד א גינסטיגע שטימונג פאר דעם איצטיגען רעזשים אין עסטרייך.

עס ליגט איצט אין אויסערן מיניסטעריום אין וואשינגטאן א דאקומענט וואס ווייזט אז יודישע פיהרער אין וויען האבען געשפילט זעהר א שענדליכע ראל געגען יודישע אינטערעסען א דאקומענט וואס איז א רעטעניש אפילו פאר דער אמעריקאנער רעגירונג. א דאקומענט וואס ווייזט אז געוויסע יודישע פיהרער אין וויען האבען זיך איינפאך אונטערגענומען נישט צו דערלאזען אז די וועלט זאל וויסען דעם אמת וועגען די אנטיסעמיטישע אקטען, וואס קומען איצט פאר אין עסטרייך, און וואס פערברייטערן זיך פון טאג צו טאג אויף א ריכטיגען היטלער־מאסשטאב.

— פארוואס טוען זיי, די יודישע פיהרער, אזא זאך?... פארוואס שטעלען זיי זיך אזוי שענדליך ארויס?... פארוואס האבען די נישט קיין גענוג פערשטענדניש פאר זייערע אייגענע אינטערעסען? פארוואס קעמפען זיי נישט מוטיג פאר זייערע יודישע רעכט?

די יודישע רעכט אין עסטרייך זענען אפיציעל גאראנטירט דורך דער עסטרייכישער קאנסטיטוציע, זיי זענען גאראנטירט דורך דעם פעלקערבונד. דורך א גוטען קאמף קען מען נאך פאר די יודישע רעכט אין עסטרייך גענוג און לאנג קעמפען.

אבער געוויסע יודישע פיהרער אין וויען — מען ווייסט נישט צוליב וועלכע אורזאכען און מאטיוון — זענען בלויזיג פעראינטערעסירט נישט צו דערלאזען אז דער דאזיגער קאמף זאל אויפגעהויבען ווערען. זיי ווייסען אליין מיט וואס פאר אן אויגען מען קוקט אויף זיי אין אויסלאנד, אבער זיי לאזען זיך קיין אויסלאנד אויך טוען אלעס וואס נאר מעגליך איז, כדי צו בעאיינפלוסען דאס אויסלענדישע יודענטום געגען א ריכטיגען פול־בלוטיגען קאמף געגען דעם איצטיגען דאלפוס־קאבינעט, וואס פערלעצט יודישע רעכט נישט ערגער פון היטלערן און וואס קאפירט אלע היטלער־געזעצען אין בעצוג צו יודען.

און א פלאן ווערט איצט אויסגעארבייט אין געוויסע יודישע פעראנטווארטליכע קרייזען אין לאנדאן ארויסצושיקען א ספעציעלע אויספארשונגס־קאמיסיע וואס זאל פעסטשטעלען דעם אמת. א יודישע אינטערנאציאנאלע קאמיסיע, וועלכע זאל — איבער די קעפ פון די אזוי גערופענע יודישע פיהרער פון וויען. — אליין און זעלבסטשטענדיג פעסטשטעלען מאו זיך ווי עס האלט ווירקליך מיט די יודישע רעכט אין עסטרייך.

עס איז נאטירליך זעהר צום בעדויערען ווען די יודישע וועלט קען נישט בעהמען ערנסט די איצטיגע יודישע פארשטעהערשאפט אין עסטרייך, און מוז שיקען אן אייגענע קאמיסיע קיין עסטרייך, אבער די פיהרער פון דער יודישער געמיינדע אין וויען לאזען זיך ארויסגעווינען צו זיין די סאמע אונפערלעסליכסטע עלעמענטען, מען האט צו זיי אין אויסלאנד איצט מעהר קיין צוטרוי נישט. די האנדלונג זייערע אין בעצוג צו דער אויסשליסונג פון די פועלי ציון מיטגלידער פון דער געמיינדע — און דער אופן ווי זיי האבען עס דורכגעפיהרט — האט ארויס גערופען צו זיי נישט קיין גרויסע סימפאטיעס אין אויסלאנד. די שטעלונג, וואס געוויסע יודישע פיהרער האבען גענומען אין בעצוג צו דעם „יט"א"־קארעספאנדענט וועלכער האט אויפריכטיג און געוויסענהאפט סיגנאליזירט צו דער וועלט וועגען דער געפאהר וואס דראהט דעם עסטרייכישען יודענטום, האט אויך נישט געוויגען קיין איבעריגע סימפאטיעס פאר די דאזיגע אזויגערופענע יודישע פיהרער. דאס שאכערען אין פאריז און אין זשענעווע מיט דאלפוס־פראפאגאנדע האט גענצליך איבערצייגט געוויסע יודישע קרייזען אז אויב מען וויל וויסען דעם אמת וועגען די יודען אין עסטרייך איז דער איינציגער וועג בלויז — צו שיקען א ספעציעלע קאמיסיע צו בעאבאכטען די לאגע פון דעם עסטרייכישען יודענטום נישט דורך די ברילען פון „דאלפוס־יודען" נאר דורך אייגענע, ניכטערע, נישט בעפארטייאישע, רעאלע, דירעקטע, זעלבסטגעזאמעלטע אינפארמאציע, גענומען פון די ליידענדע יודישע מאסען און פון דער סאמע ערשטער קוועלע...

* * *

די „דאלפוס־יודען" — אזוי רופט מען איצט געוויסע יודישע פיהרער פון עסטרייך, אזוי רופט מען זיי אין די יודישע קרייזען אין לאנדאן, און אזא נאמען האבען די אויך אין געוויסע יודישע קרייזען אין עסטרייך גופא.

— די קליינע יודען פון דעם קליינעם דאלפוס!..

געשיכטעס וועגען אמאליגע העלדען זענען אויסגעטראכטע

שטעלט פעסט דער ענגלישער געלעהרטער לארד רעגלען

דער ענגלישער לארד רעגלען, וועלכער איז בעוואוסט אלס א וויכטיגער שאפטסמאן און וועלכער איז דער פרעזידענט פון דער אנטראפאלאגישער געזעלשאפט אין ענגלאנד, האט פערורזאכט א רושם אין די אריסטאקראטישע קרייזען מיט זיין בעהויפטונג, אז יחוס איז נישט מעהר ווי א בלאף און אז די פערשידענע געשיכטעס, וואס ווערען דערצעהלט וועגען די גרויסע אויפטואונגען פון די אמאליגע העלדען זענען אויסגעטראכטע מעשיות.

לארד רעגלען בעווייזט וויסענשאפטליך, אז די מעהרסטע העלדען פון דער געשיכטע זענען אויסגעטראכטע. זיי האבען קיינמאל נישט עקזיסטירט. די אלע לעגענדעס, וואס ווערען דערצעהלט וועגען זיי, זענען אויסגעטראכט געווארען, כדי צו בעצויבערען אומוויסענדע מענשען און מאכען זיי גלויבען אין זאכען, וואס עקזיסטירען גארנישט.

לארד רעגלען גיט אן פיר אורזאכען, וועלכע מאכען איהם גלויבען, אז די פערשידענע מעשיות וועגען די אמאליגע העלדען זענען צוגעטראכט געווארען אין די שפעטערע יאהרען.

אמת'ע פאקטען פון דער געשיכטע ווערען איבערגעגעבען אויף א רוהיגען, געלאסענעם וועג, ווייל אזוי פאסירען זיי אין ווירקליכען לעבען, די מעשיות אבער וועגען העלדען זענען שטענדיג שפאנענד, העכסט דראמאטיש און געוואלדיג איבערטריבען. זיי האבען אלע כמעט דעם זעלבען נוסח און דעם זעלבען סארט בענייסטערונג. דאס איז דערפאר, וואס די מעשיות וועגען די העלדען זענען אויפגעהויבט געווארען מיט א צוועק, כדי צומאכען אן איינדרוק אויף דעם עולם. די אלע מעשיות ענטהאלטען א מין פראפאגאנדע פאר דער ערפאהרונג פון די העלדען. און וויבאלד אז די מעשיות זענען אויסגעטראכט פאר פראפאגאנדע צוועקען, זענען זיי איבערטריבען און נישט נאטירליך.

נאך א מערקווירדיגע זאך געפינט מען אין די אלע מעשיות וועגען די אמאליגע העלדען. נישט קוקענדיג אויף דעם וואס די העלדען קומען פון פערשידענע לענדער און פון פערשידענע טיילען פון דער וועלט, רעדען זיי אלע כמעט די זעלבע שפראך און די מעשיות וועגען זיי זענען זעהר ענליך.

אינטערעסאנט איז אויך דער פאקט, אז די אלע העלדען רעדען מיט פאעטישע אויסדריקען, אין דער פארם פון לידער. לעבעדיגע מענשען רעדען נישט אזוי אין טאג טעגליכען לעבען. דאס בעווייזט אויך, אז די העלדען זענען אויסגעטראכטע און אז די מעשיות זענען געשריבען געווארען פון פאעטען פון זייערע פאנטאזיעס.

אויך די אומגעבונג פון די פאנטאסטישע מעשיות וואס ווערען דערצעהלט וועגען די העלדען, זענען נישט קיין נאטירליכע. געוועהנליכע צוזאמענקונפטען און געהיימע בעראטונגען ווערען אין די מעשיות זעהר שטארק דראמאטיזירט. אין ווירקליכען לעבען ווערען קיין וויכטיגע סודות נישט ארויסגעגעבען.

פון דעם אלעמען איז גערונגען, אז די פערשידענע מעשיות וועגען די גרויסע העלדען פון דער געשיכטע זענען אויסגעטראכטע און זיי האבען נישט קיין היסטארישען ווערט.

אבער אויב לארד רעגלען האט אויפגערודערט די קרייזען פון דער ענגלישער אריסטאקראטיע איז דאס נישט צוליב זיין אפיקורסות וועגען די העלדען פון דער געשיכטע. די אריסטאקראטען זענען ברוגז אויף לארד רעגלען דערפאר וואס ער האט צושטערט זייער גאנצע יחוס'דיגע געביידע, מיט וועלכער זיי האבען שטאלצירט און אויף דעם גרונט פון וועלכער זיי האבען אויסגעאיבט א סך מאכט און איינפלוס. לארד רעגלען זאגט, אז אפילו די געשיכטע וועגען דעם אורשפרונג פון דעם ענגלישען פאלק איז ארומ־

(ווייטער זעה 8. זייט)

מאריא וואלעווסקא

די ליבע צווישען נאפאלעאן און די פוילישע גרעפין

פון מ. דאנאטין

(6

אין די צוויי קורצע צעטעלעך, וואס ער האט איהר צוגעשיקט, האט ער נישט גערעדט וועגען אזא זאך ווי בעפרייען פוילען; ער האט דער וואלעווסקא גאר נישט צוגעזאגט און ער האט נישט גערעדט וועגען א בעלוינונג פאר עפעס, וואס זי וועט איהם געבען. ער האט צו איהר געשריבען נישט ווי דער מעכטיגער אימפעראטאר, וואס בעפעהלט נישט ווי א הערשער, וואס האט אין זיינע הענט די שיקזאלען פון פעלקער און לענדער, נאר פשוט ווי א פערליבטער; ער האט ביי דער יונגער גרעפין מאריא וואלעווסקא געבעטען, אז זי זאל איהם „שענקען אביסעל פרייד, אביסעל גליק" און ער האט זיך נישט געשעהמט צו זאגען, אז זיין „ארים הארץ צווארט צו פערגעטערען".

אונטער גינסטיגערע אומשטענדען וואלט אזא עדעלע פרוי, ווי די יונגע גרעפין מאריא וואלעווסקא איז געווען, זיכער דערפיהלט דעם ערנסטען טאן און די אויפריכטיגקייט אין נאפאלעאנ'ס קורצע ליבעס־צעטעלעך. אבער די אומשטענדען זענען נישט געווען קיין גינסטיגע, און שולדיג אין דעם איז געווען דער פאקט וואס נאפאלעאן איז געווען אן אימפעראטאר, א מענש, וואס האט א סך מאכט...

ווען דער בעשטימטער אוונט איז געקומען און מאריא וואלעווסקא איז אוועק צום באנקעט, זענען אלע געווען זיכער, אז נאפאלעאן וועט זיך דארט שטארק דערפרעהען איבער איהר ווען ער וועט זי דערזעהן. אבער ארויסגעלאזען האט זיך עס נישט אזוי ווי מען האט זיך פריהער פארגעשטעלט נאפאלעאן איז דאס מאל געווען נאך מעהר צוריקגעהאלטען ווי דאן אויפ'ן באל; ווען מ'האט צו איהם צוגעפיהרט די יונגע גרעפין, ביי וועמען ער האט אין א בריוועלע געבעטען „אביסעל פרייד" און „אביסעל גליק", און צוגעגעבען אז איבער איהר ווייסט ער נישט פון קיין רוה, האט ער איהר געזאגט גאנץ הפקר־הפקר געלאסען:

— איך האב געמיינט, אז די מאדאם איז נישט געזונט; פיהלט זי זיך איצט שוין בעסער?

זיין קאלטקייט און ערלקייט האט די מאדאם וואלעווסקא שטארק איבערראשט. זי האט געמיינט, אז ער וועט זיין בייז אויף איהר פאר וואס זי האט צום באנקעט נישט געוואלט קומען און פאר וואס זי האט אויף זיינע צוויי בריוועלעך נישט גענטפערט. און צום סוף איז ער גאר נישט בייז און רעדט צו איהר אזוי רוהיג און אזוי עדעל!

ביים טיש האט מען די מאדאם וואלעווסקא אוועקגעזעצט מיט'ן פנים צו נאפאלעאנ'ען, אזוי אז ער זאל די גאנצע צייט קענען קוקען אויף איהר, לעבען דער מאדאם וואלעווסקא האט זיך אוועקגעזעצט דער הויף־מארשאל דיורא, ווייל אזוי איז געווען נאפאלעאנ'ס בעפעהל.

מיט דיורא'ן האט נאפאלעאן דאן געהאט אן אפמאך ווי אזוי זיך צו פערשטעהען אויפ'ן וואונק, רעדענדיג מיט די פוילישע מלוכה־לייט און צוהערענדיג זיך צו דעם וואס זיי רעדען צו איהם וועגען פוילען אמאל און היינט, האט נאפאלעאן דערביי זיך איבערגעוואונקען מיט דיורא'ן און יעדער האט שוין פערשטאנען יעדען וואונק זיינעם, יעדער בעוועגונג, וואס ער האט געמאכט מיט דער האנט און דאס זענען געווען די איבסטרוקציעס פאר דיורא'ן וואס פאר א פראגע צו שטעלען דער יונגער גרעפין וואלעווסקא און ווי אזוי צו רעדען מיט איהר...

בישט אלע האבען בעמערקט דעם געהיימען „טעלעגראף", וואס איז אויף אזא קונציגען שטייגער איינגעשטעלט געווארען צווישען דעם אימפעראטאר און זיין מארשאל ספעציעל פאר מאריא וואלעווסקא, בלויז איינמאל האט מען בעמערקט ווי דער אימפעראטאר ווינקט צום מארשאל, אנווייזענדיג איהם מיט א פינגער אויפ'ן לאץ פנים'ס מונדיר, און יענער קען גראד נישט פערשטעהען וואס דאס בעדייט און ער ציהט מיט די אקסלען, אבער מיט אמאל גיט ער זיך א כאפ און שרייט אויס אויפ'ן קול: „אח"! און באלד נאכדעם הויבט ער אן רעדען צו דער גרעפין וואלעווסקא...

— וואס האט איהר געטון מיט דעם בוקעט בלומען וואס דער אימפעראטאר האט אייך געגעבען ביי דער ערשטער בעגעגעניש? — האט דער מארשאל געפרעגט די גרעפין, כאפענדיג זיך וואס דער אימפעראטאר האט געמיינט, אנווייזענדיג מיט דער האנט אויפ'ן לאץ פונ'ם מונדיר.

— איך האב די בלומען אוועקגעגעבען מיין קינד, — האט מאריא וואלעווסקא געענטפערט.

— אויב אזוי, — האט דיורא געזאגט, — וועט איהר אונז ערלויבען אייך צו געבען אלס א מתנה עפעס אזויגס, וואס איהר פערדינט...

ביי דער גרעפין וואלעווסקא האבען די באקען זיך אנגעהויבען רויטלען; זי האט זיך פערשעהמט, ווייל איב'ם מארשאל'ס ווערטער האט זי דערפיהלט די אנצוהערעניש דערויף פאר וואס זי האט זיך די גאנצע צייט אזוי געשראקען, און זי האט געזאגט:

— איך האב ליב בלויז בלומען...

דאס האט געהייסען, אז קיין אנדערע מתנות וועט זי נישט נעמען, און דיורא געבליבען זיצען איך גרויס פערלעגענהייט, און נאכדעם ווי ער האט זיך איבערגעקוקט מיט נאפאלעאנ'ען, האט ער דער גרעפין געזאגט:

— אויב אזוי וועלען מיר אויסרייסען בלומען אין פוילען און וועלען פון זיי צונויפשטעלען א לארבער קראנץ פאר אייך.

מאריא וואלעווסקא האט געוואוסט, אז דיורא רעדט דא נישט פאר זיך, נאר פאר נאפאלעאנ'ען, און דאס אליין איז געווען גענוג, אז זי זאל זיך פיהלען אין א גרויסער פערלעגענהייט, אויפכאפענדיג די בליקען פון די מענשען ארום און וויסענדיג וואס זיי טראכטען איצט וואס פאר א האפנונג די פוילישע פאטריאטען לעגען איצט ארויף אויף איהר, האט זי געפיהלט פונקט אזוי ווי מען האלט זי דא אוועקגעשטעלט א באקעטע פאר אלעמען אין די אויגען; די בליקען, וואס נאפאלעאן האט אויף איהר געווארפען, האבען זי ווי שפיזען געשטאכען, און זי האט אזוי געוואלט, אז דער באנקעט זאל זיך שוין וואס גיכער ענדיגען און זי זאל קענען אוועק פון דאנען.

ווען מ'איז פארטיג געווארען מיט'ן עסען און אלע געסט זענען אריין אין דעם גרויסען זאל, וואו מ'האט באלד אנגעהויבען טאנצען, איז נאפאלעאן צוגעגאנגען צו מאריא וואלעווסקא און אנגעמענדיג זי ביי דער האנט האט ער אויף איהר אנגעשטעלט די בליקען פון זיינע שארפע אדלערישע אויגען. ער האט לאנג געקוקט אויף איהר, ווייל ער האט גוט געוואוסט, אז זעהר ווייניג מענשען קענען ביישטעהן דעם בליק פון זיינע אויגען, און האלטענדיג אזוי איהר האנט אין זיינער האט ער שטיל געזאגט:

— איך קען זיך נישט פארשטעלען, אז א פרוי, וואס האט אזעלכע ליבע און ווייכע אויגען, וואס דריקען אויס אזוי פיל גוטסקייט, זאל האבען פארגעניגען פון דעם וואס זי פייניגט און מוטשעט א מאן. סיידען דאס פנים פון א מענשען נארט אפ און איהר זענט די ערגסטע קאקעטקע און די ברוטאלסטע צווישען פרויען...

מעהר האט ער איהר גאר נישט געזאגט און ער איז אוועק:

מאריא וואלעווסקא איז געבליבען שטעהען א צוטומעלטע. מענשען האבען צו איהר גערעדט, אבער זי האט נישט געהערט וואס מען רעדט צו איהר, און שפעטער, ווען זי האט זיך אנגעהויבען קליינען אהיים, האט מען איהר איינגערעדט, אז זי דארף איצט נישט גיין אהיים נאר צו דער מאדאם וואלאן, וואו איינצע פון די אנגעזעהענסטע געסט פון באנקעט וועלען עדיגען דעם אוונט פערברענגענדיג אויף א היימישען שטייגער, און ווען זי איז געקומען אהין, האט זי שוין דארט געטראפען א סך פון די געסט, וואס זענען פריהער געווען אויפן באנקעט, און באלד האבען אלע זי ארומגערינגעלט און יעדער איינער האט איהר כמעט דאסזעלבע געזאגט, אז זי דארף זיך איבערנעמען דערמיט וואס נאפאלעאן אליין אינטערעסירט זיך אזוי שטארק מיט איהר און אז זי דארף זיין שטאלץ דערמיט וואס זי איז די איינציגע, וועלכע קען פוילען ביים אימפעראטאר, אז ער זאל מאכען פוילען פאר א זעלבסטשטענדיגע מדינה און זי אומקערען צוריק צו איהם אמאליגען גלאנץ...

מ'האט דער יונגער גרעפין קיין רוה נישט געגעבען. יעדער איינער, וואס האט זיך נאר געדרעהט ארום איהר, איז געווען אין דער פערשווערונג.

(ווייטער — מאָרגען)

געשיכטעס וועגן אמאליגע העלדן זענען אויסגעטראכטע

(ענדע פון 7־טע זייט)

געווען געווארן מיט לעגענדעס, וועלכע זענען בישט געשטויגען און בישט געפלויגען. די לעגענדעס זענען אנגעשריבן געווארן מיט הונדערטער יאָרן שפעטער און זייער צוועק איז געווען ארומצוריבגלען גרויסע רייכע און מעכטיגע פאמיליעס מיט א גלאנץ פון העלדענמוט פאר זייערע אור־עלטערן.

לאָרד ראגלען באווייזט, אז איינציג [illegible] די היסטאָרישע העלדן, וועלכע ווערן ארויסגעשטעלט אין דער ליכט פון באַבעלע מענשן, זענען גאר געווען פשוט׳ע באנדיטן, ערשט אין שפעטערע יאָרן זענען ארום די באנדיטן ארומגעוועבט געווארן שיינע, עהרליכע לעגענדעס, און זיי זענען ארויסגעפירט געווארן פון רייכע פאמיליעס אלס זייערע אורעלטערן. דערמיט האבן די רייכע געמאכט דעם אנגערויבטן פערמעגן פון די באנדיטן, וועלכע די האבן פערמאגט.

לאָרד ראגלען זאגט, אז אפילו איצט ווערן פערפאסט לעגענדעס וועגן העלדן וואס האבן געלעבט מיט הונדערטער יאָרן צוריק, און עס ווערן אויך פערשפרייט בישט געשטויגענע און בישט געפלויגענע מעשיות וועגן מענשן פון אונזער אייגענער צייט, וועלכע וועלן מיט הונדערטער יאהרן שפעטער אנגענומען ווערן פאר אמת׳ע פאקטן און די פשוט׳ע מענשן וועלן פערגעסן ווערן אלס איבערנאטירליכע העלדן.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	—	—	—	82.00
3 פראצענטיגע	בודאָוולאנע		—	43.55
4 „	דאלארובקא		—	53.00
7 „	סטאביליזאציע (אמ.)			59.50
8 „	ווארשאווער מאנד-בריף			54.75
8 „	לאדזער	„	„	48.25
ענגלישער פונט	—	—	—	27.11
דאלאר — אפיצ.	5.25,50 נישט אפיצ.		—	5.20
גאלד-דאלאר —	—	—	—	8.98
גאלד-רובל —	—	—	—	4.66
דייטשער מארק	—	—	—	2.02

ביטשריפט־ביורא

פאר געריכטס־ און אדמיניסטראציע־מאכט

B. Mann

האט זיך איבערגעצויגן פון פעטריקאווער 10

אויף פעטריקאווער 82

פארטער, לינקע אפיצינע.

ראדיא־פראגראם

דאנערשטאג, דעם 26 אפריל 1934

7 צייט־סיגנאל, 7,05 גימנאסטיק, 7,25 גראמאפאן, ידיעות, 7,40 גראמאפאן, 7,55 הויז־ווירטשאפט, 11.40 פרעסע, ידיעות, 11.50 קאמוניקאט, 11,57 צייט־סיגנאל, 12,05 מוזיק, 12,30 ידיעות, 12,35 שול־קאנצערט. 2 ידיעות, 3,05 עקספארט, קאמוניקאט, 3,20 מוזיק, 4,20 איבערזיכט, 4.35 מוזיק פאר קינדער, 4,45 גראמאפאן, 5,10 רעפעראטען, 5,50 אוידיציע, 7,05 פערשידענעס, 7'15 רעפערטואר פון די טעאטערן, קאמוניקאטען פון לאדז, 7,25 רעפעראט, 7,40 רעפעראט, ידיעות, 8,02 קאנצערט, 9,15 מוזיק, 10,30 טאנץ־מוזיק, 11,05 ידיעות, קאמוניקאטען, 11,05 טאנץ־מוזיק.

* * *

פון אויסלאנד

6,30 מאסקווע — קאנצערט, 7,30 בוקארעשט — אפערעטקע פון שטרויס, 8,10 קאפענהאגען — „מאסקאראדע" — אפערע, 8,15 ליפציג — סימפ. קאנצערט, 8,15 לאנדאן — סימפ. קאנצערט, 8,20 פראג — קאנצערט מיט אנטייל פון ארא סארי, 8 30 בודאפעשט — סימפ. קאנצערט, 8,40 בעלגראד — סימפ. קאנצערט, 8,45 רוים — סימפ. קאנצערט.

היינט גרויסער פיאנא־קאנצערט

היינט וועט שפילען אין פילהארמאניע־זאל אויפ׳ן 12־טען מייסטער־קאנצערט (גלייכצייטיג דער לעצטער פון היי־יעהריגען סעזאן) דער וועלט־בעריהמטער פיאנא־צויבערער דער אומפער־גלייכליכער ראבערט קאזאדעסוס.

דער בעריהמטער דאזיגער ארטיסט — קינסטלער קומט היינט צו פאהרען צו אונז נאך זיינע גרויסע טריומפען, וועלכע האט לעצטענס געהאט אין אויסלאנד און ווי אויך דער ווארשאווער פילהארמאניע.

דער קינסטלער וועט היינט אויספיהרען א זעהר רייכען און אינטערעסאנטען פראגראם וועלכע בעשטעהען פון די שאפונגען פון: מאצארט, שאפען, שומאן, דעביוסי, אלבעניז, ראוועל און אנדערע.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און געשלעכטס־קראנקהייטען, מענער־שוועכע־בעהאנדלונג און ספעסועלע בעראטונג.

אלע ארט אנאליזען.

נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען.

קלאנג־קינא CAPITOL

זאוואדזקא 16

היינט און פאלגענדע טעג! — די פערל פון דער פוילישער פראדוקציע — היינט און פאלגענדע טעג

ליבט... האט גערן... שעצט...

Loda Halama, Eugenjusz Bodo, Pogorzelska, Znicz, Walter i Sielański :אין די הויפטראלען

אנהייב פון די סעאנסען 4 א זייגער נאכמיטאג.

ענטשולדיגונג.

איך ענטשולדיג זיך פאר דער פאך־קאמיסיע פון סוויטער־נייער ביים סאציאליסטישען האנדווערקער־פעראיין, ציגעל־גאס 4. איך ערקלער, אז פון היינט א וועל איך זיך אונטערווארפען אלע בעשלוסען פון דער פאך־קאמיסיע.

סוויטער־נייער שיינאק

קילינסקיעגא 18. 1670

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

ראקאלען

א כעמישע פראלניע מיט 2 פיליע אין צענטרום שטאט, גוט פראספערירענ מיט א רייכע קונדשאפט, איז צוליב׳ן טוי פון אייגענטימער פון באלד צו פערקויפע אויף זשידאווסקא (אלעקסאנדריסקא) 24 רוג פראנציסקאנער. 622

אפצוגעבען א צימער מיט א בעזוו דערן איינגאנג פאר יונגעלייט עווענטוע פאר פריילינס אדער פאר א סובלאקאטאו צו ערפאהרען וואולטשאנסקא 43, וו. 6

פערשידענעס

א יונגערמאן פון א בעסערער פאמילי זוכט בעשעפטיגונג ביי וואס ס׳זאל ניש זיין. אפערטען אין אדמיניסטר. אונטע „פעהיג".

לעכער און געוואלדריסען אין דאמע און אין הערן־גארדעראבען ווערען קינס ליך פערשטאפט, נישט צו דערקענען, זעהר ביליגע פרייזען. נאדלודקא 12 ניעם הויז אין דער קונסט־שטאפעריי.

פריוע פאסטענס

א פריזיער־געזעלען קען זיך מעלדן קילינסקיעגא 135 ביי מאשקאוויטש. 29

עס ווערט געברויכט א שנעלע פאיענטנע נייערין אויף א מאשין פינקעלשטיין, זאכאדניא 11. 678

נויטיג א קעטלערין צו א 10־צר מאשי הערשענבוים, פיעטריקאווער 116, לינ אפיצינע, 2־טער איינגאנג פארטער. 77

פאראטעטע אבראטאווי

אדוואָלאניעס וועגען פאדאטעק אבראטאווי, שרייבט דאס קאנצעסיאנירטע

ביטשריפט־ביורא

פאר אדמיניסטראטיווע און געריכטליכע ענינים פון

י. ה. בוזיז,

לאדז, אגראדאווא 3

LECZNICA

chorób

uszu, nosa i gardła

מיט שטענדיגע בעטען

עס ארדינירען די דאקטוירים:

Dr. IMICH, Dr. WOŁYNSKI

PIOTRKOWSKA 55

fr. I p., tel. 174-74.

לעטשניצע "OMEGA"

פון דאקט. ירים־ספעציאליסטען

גלובנא 9, טעל. 142-42

ס׳ווערט אנגענומען אויפ׳ן ארט, וויזיטען אין דער שטאדט. געבורט־הילף, ערצטליכע אנאליזען. קווארץ־לאמפן רענטגען, דיאטערמיע. אפאטרונקעס און זאשטשיקעס.

בעראטונג 3 זל.

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין־קראנקה.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

STARSZY FELCZER

B. JOSKOWICZ

Północna 4, tel. 141-86

שטעלט טעגליך פאקען מיט מיט פרישע קראוויאנקע

און גיט אויך ארויס בעשייניגונגען.

נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 4—7 נאכם.

לעכער אויף דער מאשין

ווערען אנגענומען אויסצונייען ביי

ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

Dr. L. Suchowczycki

כירורג

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פריוואט

זגערזשער 1 (אמנגאנג אלטער מארק 15)

טעל. 123-47. נעהמט אן פון 6—8 אוו.

לעטשניצע־פרייזען.

Dr.

S. Kantor

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום־טוב פון 8—2 נאכמ.

אויערן, נאז און האלז־קליניק

מיט בעטען פון

Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולאטאָרישעס פון 11—2 און פון 5—8 אוונט.

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום־טוב פון 9 - 1 פארמיטאג. בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען

Dr. med.

OŁ. ZADZIEWICZ

ספעציאל־ארצט פאר האלז, נאז, אויערן און קעהל־קאפף־קראנקה.

Piotrkowska 164

tel. 125-26.

נעהמט אן פון 4 ביז 8 אוונד.

Dr. med.

Ignacy Grynberg

ספעצ. פאר אינערליכע קראנקהייטן

צעגעלניאנא 17, טעל. 174-15

נעמט אן פון 6 ביז 7 אוונט

ברוך־קראנקע!!!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל־אנשטאלט אין לאדז, פון דעם איז גאנץ פוילען בעריהמטען ספעציאליסט ארטא־פעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארן אנערקענט פון פיל בקוואוסטע פראפעסארען.

Dyr. J. Rapoport

אין דער ארטאפעדי. הייל־אנשטאלט, ספעציעל פאר אלערארט ברוך־קראנקע (רופטורען) ביי מענער, פרויען און קינדער, ווי אויך פאר אלערארט קאליקעס און פעהלערן פון גוף. אלע ליידענדע אויף די שווערסטע, פערעלטערטסטע און געפעהרליכסטע ברוכען ווערען מיט דעם גרעסטען ערפאלג, אהן שום אפעראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער געהיילט.

ברוך־ליידענדע!

פערלאזט נישט די קראנקהייט, — ווייל דער ווינקעל־ברוך אז מען פערנאכלעסיגט ווערט ער גרויס ווי א מענשען־קאפ, און עס מאכט ארויס אין דעם בוים איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה. מען פערדרייען זיך די קישקעס קאן מען ווערען ברענדיג און שטארבליך. — ספעציעלע ארטאפעדישע גומי הייל־באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל־אנשטאלט בעזייטיגען שנעל און זיכער די שווערסטע און געפעהרליכסטע ברוכען ספעצ. ארטאפ. הייל־באנדאזשען פאר צוריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך־באנדאזשען געגען ארפאלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערארט פעהלער פון גוף!

אין מיין ארטאפעד. הייל־אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די היילבארסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מעטאדע ספעציעלע ארטאפעדישע הייל־גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרימונג פון רוקען־ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביינער־שווינדזוכט, לייטונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע, קינסטליכע גימנע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שטערצליכע פלאטפוס לויט גיפס־מאדעל.

אכטונג! אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל־אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט. **30 יעהריגע פראקטיק, פולע גאראנטיע! ערמעסיגטע פרייזען!** עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו. עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסא־כאריך). אכטונג!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל־אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

דאנקזאגונג.

היערמיט דריקען מיר אויס אונזער הערצליכסטען דאנק דעם געעהרטען ה׳ דיר. י. ראפאפארט, בעוואוסטער ארטאפעד־ספעציאליסט אין לאדז, וואולטשאנסקא 10, (פראנט, פארטער) פאר זיין ערפאלגרייכע היילונג און אויפאפפערנדע מיה צו מיין טאכטער מאריא, 17 יאהר אלט, קראנקע אויף ביין־שווינדזוכט (Gruźlicę kręgosłupa). א דאנק דעם גרויסען ספעציאליסט איז מיין טאכטער געהיילט געווארן און איז ארויס פון איהר בעט א געזונדע און קרעפטיגע, וועלכע האט געמוזט א לאנגע צייט ליגען אין בעט אומבאוועגליך, איז יעצט נאך דער קוראציע פון ספעציאליסט י. ר. געוועזען געהערען און קען זיך פריי בעוועגען אזוי ווי יעדער נארמאלער מענש. פאר די גליקליכע און ערפאלגרייכע קוראציע בלייבען מיר אויף אייביג היים דאנקבאר און ווינשען ווייטער דעם בעסטען ערפאלג.

(—) Ignacy i Józefa Bartoszewscy

Łódź, ul. Napiórkowskiego 172. (3)

פאר׳ן אינהאלט אין שטיל פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנט־ווארטליך. די אדמיניסטראציע האט קיין פערנטוואָרטליכקייט פאר פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערזרייקען די אנאנס אדער צוריקצואהלען פאר דעם אנאנס

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט) שפאלטען קליינע אנאנסען ביז 15 ווער־טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אנאנסען־פרייז פאר א מילימעטער־שורה

פאר׳ן טעקסט־8 גר. פרייזען און ערב־יו״ט—24 גר.	אין דער זייט	שפאלטען		
אין טעקסט—40	—	—	—	60—
נאכ׳ן טעקסט—12	—	—	—	18—

אויפער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.